

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA EKONOMICKÁ

Bakalářská práce

**Změny v městském osídlení v Plzeňském kraji od roku
1950 do současnosti a jejich příčiny a důsledky**

**Urban settlement changes of the Pilsen region from
1950 until now, their causes and consequences**

Tereza Sládková

Plzeň, 2018

Vedoucí práce: Doc. PaedDr. Alena Matušková, CSc.

Zadání BP

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „*Změny v městském osídlení v Plzeňském kraji od roku 1950 do současnosti a jejich příčiny a důsledky*“ vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucí bakalářské práce za použití pramenů uvedených v příložené bibliografii.

V Plzni, dne

.....

podpis autora

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucí mé bakalářské práce Doc. PaedDr. Aleně Matuškové, CSc. za poskytnutí rad a za mnoho času strávených na konzultacích.

Obsah

Úvod.....	7
1 Cíle.....	8
2 Hodnocení literatury	9
3 Metodika	11
4 Teoretická východiska	13
4.1 Město a jeho charakteristika.....	13
4.2 Obyvatelstvo	15
4.3 Proces urbanizace a teorie stádií vývoje měst.....	16
5 Vybrané informace o Plzeňském kraji.....	19
5.1 Všeobecné informace	19
5.2 Administrativní členění Plzeňského kraje.....	24
5.3 Velikostní struktura měst, vývoj počtu obyvatel, urbanizace	25
6 Města Plzeňského kraje, která mají do 1 999 obyvatel.....	27
6.1 Vývoj počtu měst do 1 999 obyvatel v daných letech	27
6.2 Vybrané informace o obyvatelstvu ve městech do 1 999 obyvatel.....	29
7 Města Plzeňského kraje, která mají od 2 000 do 4 999 obyvatel.....	32
7.1 Vývoj počtu měst od 2 000 do 4 999 obyvatel v daných letech	32
7.2 Vybrané informace o obyvatelstvu ve městech od 2 000 do 4 999 obyvatel...	34
8 Města Plzeňského kraje, která mají od 5 000 do 9 999 obyvatel.....	37
8.1 Vývoj počtu měst od 5 000 do 9 999 obyvatel v daných letech	37
8.2 Vybrané informace o obyvatelstvu ve městech od 5 000 do 9 999 obyvatel...	38
9 Města Plzeňského kraje, která mají od 10 000 do 99 999 obyvatel.....	41
9.1 Vývoj počtu měst od 10 000 do 99 999 obyvatel v daných letech	41

9.2	Vybrané informace o obyvatelstvu ve městech od 10 000 do 99 999 obyvatel	
	42	
10	Plzeň.....	44
10.1	Vybrané informace o obyvatelstvu města Plzně	46
11	Případové studie.....	48
11.1	Tachov	48
11.2	Kožlany.....	51
11.3	Rejštejn	53
12	Závěr	55
	Seznam použité literatury	58
	Seznam internetových zdrojů.....	59
	Seznam tabulek	62
	Seznam obrázků.....	63
	Seznam grafů	64
	Seznam příloh	65
	Přílohy	
	Abstrakt	
	Abstract	

Úvod

Práce se zabývá městským osídlením v Plzeňském kraji od roku 1950 až do současnosti. Konkrétně práce zkoumá změny, kterými města prošla, příčiny těchto změn a důsledky s nimi spojenými. Téma je obecně velmi rozsáhlé, protože pod pojmem změny v městském osídlení si můžeme představit jakékoli změny, které se na tomto území za zkoumanou dobu mohly odehrát, jako například změny v počtu obyvatel, v jejich věkové struktuře, změny v mechanické či přirozené měně, změny ve vzhledu měst, v jejich rozloze, změny funkčnosti měst či jiných proměn městského osídlení.

Jelikož je těchto změn mnoho, v bakalářské práci budou zkoumány pouze vybrané změny. Těmito změnami jsou rozmístění měst dle velikostních skupin v určitých letech, vývoj počtu měst ve vybraných velikostních skupinách a vývoj počtu obyvatel v těchto městech žijících. Přestože se dá struktura obyvatelstva dělit podle mnoha znaků, pro tuto práci bude vybrána pouze věková struktura obyvatel.

Města v tomto zkoumaném období prošla mnoha změnami. Díky rozvíjejícímu se průmyslu dochází k založení spousty nových podniků. Ve městech je stále více nových pracovních příležitostí, které lákají spousty lidí. Vzhledem k tomu, že doprava v té době ještě nebyla tak rozvinutá a bylo obtížnější dojíždět denně za prací, lidé se do měst začali stěhovat. Proto pokračuje proces urbanizace. Bylo potřeba lidem poskytnout velké množství bytů, a tak přišel stát s řešením. Docházelo k výstavbám panelových sídlišť. Mezi lety 1960 a 1990 představovala panelová sídliště téměř jediný způsob výstavby nových bytů ve městech, s výjimkou výstavby nových domů se svépomocí (Špaček, 2012). V roce 1980 bydlelo v celém Československu na sídlištích více než třetina obyvatel (Musil, 1985).

Po roce 2000 se začíná projevovat další fáze urbanizačního procesu, kterou je suburbanizace. Obyvatelstvo se začíná stěhovat za hranice měst, a díky zlepšující se infrastruktuře není problém dojíždět za prací.

1 Cíle

Prvním cílem bakalářské práce je charakterizovat změny měst v Plzeňském kraji od roku 1950 až do současnosti. Budou zkoumány změny měst, kdy jednotlivá města budou rozdělena do určených velikostních kategorií. Změnami měst se zde rozumí vývoj počtu měst v určených velikostních kategoriích a vývoj počtu obyvatel v nich žijících.

Druhým cílem bude zjistit, v jakých městech v určených velikostních kategoriích stárne obyvatelstvo nejvíc a proč.

Jako třetí cíl budou provedeny tři případové studie. Bude se jednat o tři města, která budou vybrána na základě populační změny během sledovaného období. Na těchto konkrétních městech budou blíže popsány změny a jejich příčiny a důsledky.

2 Hodnocení literatury

K vypracování bakalářské práce jsou použity informace z mnoha odborných knih, článků a internetových zdrojů.

Město je pojem, s kterým se v této práci setkáme nejčastěji. Definice města je čerpána z knihy *Lidská sídla, jejich typy a rozmístění ve světě*, kterou napsal Ctibor Votrubec a vydal v roce 1980. Informace z této knihy byly pro tuto práci nápomocné i přesto, že kniha je stará téměř 40 let.

Další publikací je kniha s názvem *Úvod do demografie* z roku 1997 od autora Vladimíra Roubíčka. Tato kniha se nezaměřuje na geografii sídel, ale na demografii. Přesto jsou v této knize užitečné informace pro tuto práci, jako např. definice obce nebo vymezení města a jeho kritéria. V knize autor definuje také pojem urbanizace. S pojmem urbanizace se podrobněji zabývá kniha *Zrod velkoměsta: Urbanizace českých zemí a Evropa* vydaná v roce 2002 autory Pavlou Horskou, Eduardem Maurem a Jiřím Musilem. Pro tuto práci je nejstěžejnější kapitola o výstavbě panelových sídlišť. Sídlíště mají velkou spojitost s pojmem urbanizace. Jiří Musil se podrobněji zabývá tématem sídlišť ve své knize *Lidé a sídlíště*, která byla publikována v roce 1985.

Kniha, která rozšíří pojem urbanizace a její druhy, je publikace od Václava Touška a kol. s názvem *Ekonomická a sociální geografie*, vydaná v roce 2008. Z této knihy byla přínosná kapitola geografie sídel. Toušek v této kapitole definuje město pomocí různých kritérií. Kromě urbanizace se zde zabývá i pojmem suburbanizace. Autoři v této knize nahlíží na vybrané pojmy v celosvětovém měřítku, a ne pouze na Českou republiku. Kromě sídelní geografie, byla nápomocná i kapitola geografie obyvatelstva, a to konkrétně k vypracování tématu věkové struktury obyvatel.

Mnoho informací, které pomohly k vypracování kapitoly Teorie stádií vývoje měst, jako jsou pojmy urbanizace, suburbanizace, deurbanizace a reurbanizace jsou z knihy *Suburbanizace - hrozba fungování (malých) měst* z roku 2007, jejímž autorkou je Vladimíra Šilhánková. Stejná autorka spolu s kolektivem vydala knihu *Ekonomické a bezpečnostní dopady (sub)urbanizace*, která byla publikována v roce 2013. A především tato kniha byla hlavním zdrojem informací k tématu suburbanizace. Suburbanizací se ve svých člancích zabývalo mnoho autorů. Jedním z nich je Luděk Sýkora, který publikoval v Sociologickém časopise článek s názvem Suburbanizace

a její společenské důsledky (Sýkora, 2003). Sýkora v tomto článku objasňuje rozdíly mezi urbanizací a suburbanizací v souvislosti s rozrůstajícím se městem. Dále vysvětluje příčiny a důsledky suburbanizace. Článek *Urban sprawl*, který napsala Jiřina Jackson a byl publikován v časopise *Urbanismus a územní rozvoj*, pojednává o jednom z druhů suburbanizace, kterým je tzv. urban sprawl. Tento článek opět výrazně pomohl k rozšíření znalostí ohledně tohoto tématu.

Článek *Teorie stádií vývoje měst*, který byl publikován v časopisu *Geografie* autorem Martinem Ouředníčkem, se zabývá vývoji měst a důsledky tohoto vývoje.

Další knihou, která pomohla k vypracování kapitoly o Plzeňském kraji, je kniha *Geografie krajů ČSSR* od Ludvíka Mištery a kolektivu, která byla vydána v roce 1984. V této knize nalezneme údaje o bývalém Západočeském kraji. Kniha *Plzeňsko - příroda, historie, život z roku 2008*, do které přispělo mnoha autorů, pomohla k vypracování této práce užitečnými kapitolami o obyvatelstvu a sídlech.

Tématem vysídlení Sudet a jejich následného znovuosídlení se zabývají autoři František Čapka, Lubomír Slezák a Jaroslav Vaculík v knize *Nové osídlení pohraničí Českých zemí po druhé světové válce*, která byla vydána v roce 2005.

Problém spojený s věkovou strukturou je stárnutí populace. Informace k tomuto problému jsou čerpány ze dvou publikací. První knihou, která vyšla v roce 1995, je kniha *Česká společnost stárne* od autora Ladislava Rabušice. Novější je *Demografie (nejen) pro demografy*, autoři Květa Kalibová, Zdeněk Pavlík a Alena Vodáková a byla publikována v roce 2009.

K vypracování praktické části práce jsou využita sekundární data Českého statistického úřadu. Údaje o počtu obyvatel jsou převzaty z Historického lexikonu obcí 1869 - 2011. Tato práce využívá také nejnovějších dat. Ta jsou převzata z Českého statistického úřadu, a to z Počtu obyvatel v obcích, k 1.1. 2018. Data k věkové struktuře obyvatel za obce jsou veřejně publikována pouze za novější roky, proto jsem se obrátila na Český statistický úřad a data mi byla poskytnuta, ale pouze od roku 1970.

3 Metodika

V práci se bude pracovat s městy, která mají v současnosti statut města, bez ohledu na minulost či na počet obyvatel. Města budou rozdělena do velikostních skupin, které jsou převzaty z Českého statistického úřadu. Je jimi pět velikostních kategorií: města do 1 999 obyvatel, od 2 000 - 4 999 obyvatel, od 5 000 - 9 999 obyvatel, od 10 000 - 99 999 obyvatel a město se 100 000 obyvateli a více, kterým je pouze Plzeň. Pro zjišťování údajů se bude pracovat s vybranými průřezovými roky. Jsou jimi roky, kdy proběhla sčítání lidu (1950, 1961, 1970, 1980, 1991, 2001, 2011). Nejnovější údaje o počtu obyvatel jsou k 1. 1. 2018. Nejnovější údaje k věkové struktuře obyvatel jsou k 31. 12. 2017.

V této práci bude využita statistická metoda, kterou je indexní analýza. Z indexní analýzy je to bazický index, který v této práci slouží k porovnání počtu obyvatel ve městech. Konkrétně se pracuje s nejstarším a nejnovějším rokem, tzn. s rokem 1950 a 2018. Díky porovnáním těchto dvou let se zjistí, o kolik % se zvýšil či snížil počet obyvatel ve městech za sledované období. Pomocí vývojové analýzy bude zjišťován vývoj počtu obyvatel a vývoj počtu měst v daných velikostních kategoriích. Ke zjištění počtu obyvatel žijících ve městech se dojde pomocí míry urbanizace. Míra urbanizace je podíl počtu lidí žijících ve městech k vyššímu nadřazenému celku.

$$\text{Míra urbanizace} = \frac{\text{Počet obyvatel žijící ve městech}}{\text{Počet obyvatel celkem}} * 100 (\%)$$

Dalším indexem se kterým se v této bakalářské práci pracuje, je index stáří. Indexem stáří se porovná počet lidí starších 65 let a dětí do 14 let.

$$\text{Index stáří} = \frac{\text{Počet obyvatel starších 65 let a více}}{\text{Počet dětí (0–14 let)}} * 100 (\%)$$

Pro lepší přehlednost dat budou data utříděna do tabulek a následně přenesena do grafické podoby. Pro tvorbu tabulek a grafů bude využit program Microsoft Excel 2007.

Pro lepší názornost budou vytvořeny i mapové výstupy, konkrétně lokalizované diagramy a kartogramy. Pomocí lokalizovaných diagramů budou znázorněna města, rozdělená podle určených velikostních kategorií pro roky 1950 a 2018.. K vytvoření mapových výstupů bude použit program ArcMap 10.3.

Na konci bakalářské práce budou provedeny tři případové studie, kde budou vybrány tři města, se kterými se bude pracovat podrobněji. Jedno město, kde počet obyvatel za sledované období vzrostl, jedno město, kde došlo k nejmenší změně v počtu obyvatel a jedno město, kde došlo k největšímu poklesu počtu obyvatel za sledované období.

V úplném závěru této bakalářské práce dojde k závěrečné syntéze, kdy budou vyhodnoceny zjištěné výsledky.

4 Teoretická východiska

4.1 Město a jeho charakteristika

Dle Roubíčka je obec definována jako základní správní jednotka a administrativní jednotka, která má své určité katastrální území. Katastrálním územím se rozumí území obce, které je zakreslené v katastrálních mapách a je zapsáno v pozemkovém katastru. Obec má vlastní samosprávu s vymezenou pravomocí a může se skládat z místních částí (Roubíček, 1997) .

Charakter města je oproti vesnici ekonomicky i funkčně mnohostranný. Smailes (1961) rozlišuje město ze dvou hledisek, a to z hlediska geografického a sociologického. Dle geografického hlediska je město součástí zemského povrchu a odlišuje se od venkovského prostředí strukturou, díky přeměně geografického prostředí z antropogenního pohledu. Ze sociologického hlediska žije ve městě skupina lidí, která se liší způsobem života od života venkovského. Podle Smailese se obě hlediska navzájem prolínají (Votrubec, 1980).

Toušek definuje město na základě tří kritérií. Prvním z nich je definice města na základě populační velikosti. V případě, že chce daná obec získat statut města, musí splňovat minimální počet obyvatel. Minimum počtu obyvatel se může v různých zemích lišit. Dalším kritériem je funkce města. Rozdíl mezi městem a venkovem je v ekonomických aktivitách. Dříve byly pro venkov typické zemědělské aktivity, kdežto ve městě převažovaly aktivity nezemědělského typu. Třetím kritériem je rozdíl v životním stylu obyvatel (Toušek a kol., 2008). Dnes už není takový rozdíl mezi venkovským a městským způsobem života. Díky narůstající mechanizaci v zemědělství je v zemědělství zaměstnáno stále menší procento lidí.

Dle Roubíčka jsou dána jasná kritéria, díky kterým je obec městem. Těmito kritérii jsou: kritérium historické, velikostní, hustotní, strukturální, funkční a kritérium administrativní. Podle historického kritéria jsou městy ty obce, kterým byla v minulosti udělena městská práva. Dle velikostního kritéria jsou za město považovány obce, u kterých přesahuje počet obyvatel určitou hranici. V současné době platí pro obce, které chtějí získat statut města, minimální hranice 3 000 obyvatel. V případě, že v obci žije 3 000 a více obyvatel, může obec zažádat o statut města. Oproti tomu se ale u nás nachází města, ve kterých žije méně než 3 000 obyvatel. Tato města získala statut města

již v minulosti. Hustotní kritérium vychází z předpokladu, že ve městech je výrazně větší koncentrace obyvatel než v obcích vesnického typu. Strukturální kritérium bere v potaz ekonomicko-demografické údaje o struktuře obyvatelstva venkova a měst, jako je např. ekonomická aktivita obyvatelstva. Předpokládá se, že typické ekonomické činnosti venkovského obyvatelstva jsou např. zemědělství a lesnictví. Oproti tomu obchod, služby a průmysl jsou typická odvětví pro městské obyvatelstvo. Funkční kritérium představuje rozdíl mezi městskými a venkovskými typy sídel v odlišnosti plněných funkcí (Roubíček, 1997). Podle Votrubce na funkci daného města závisí celý rozvoj města (Votrubec, 1980). Město je z pohledu funkčnosti buďto monofunkční nebo polyfunkční. Polyfunkční město je významné více funkcemi. Monofunkční město dominují jednou jedinou funkcí. Funkcí města může být například funkce léčebná, kulturní či průmyslová. Posledním kritériem je kritérium administrativní, kdy Roubíček považuje za města ty obce, které mají městský statut (Roubíček, 1997).

„Při sčítání v roce 1950 bylo Státním statistickým úřadem vypracováno několik koncepcí, jak vymezit městské obyvatelstvo" (Roubíček, 1997). První koncepce představovala historické kritérium. Druhá koncepce byla určena velikostním kritériem, kdy obce nad 2 000 obyvatel měly statut města. Při sčítání v roce 1961 byl použit jednoúčelový návrh, kdy byly použity seznamy městských obcí, které byly už jen s drobnými změnami používány i pro další sčítání až do r. 1991. Na přelomu sedmdesátých a osmdesátých let se začalo upřednostňovat administrativní kritérium a to, že za města budou považovány všechny obce, ve kterých sídlí městský národní výbor. Poté byl vytvořen soubor měst a obcí, který přetrvává i poté, co byly zrušeny národní výbory (Roubíček, 1997).

4.2 Obyvatelstvo

S městským osídlením souvisí samozřejmě i obyvatelstvo, které ve městech žije. Obyvatelstvo se dá dělit podle mnoha různých struktur, jako je například pohlaví, věk, národnost, ekonomická aktivita obyvatel, jejich rozmístění aj. Faktory, které ovlivňují rozmístění obyvatel se dělí na přírodní a socioekonomické. Dříve byl zohledňován navíc výskyt nerostných surovin či kvalita půdy. V současné době převažují faktory socioekonomické (Toušek a kol., 2008).

Věková struktura obyvatel ukazuje statistické rozdělení obyvatel podle věku. V současné době dochází k procesu, který se nazývá *demografické stárnutí*. Demografické stárnutí obyvatel se zjišťuje pomocí indexu stáří. *Index stáří* se počítá jako poměr počtu lidí v poproduktivním věku a dětské složky obyvatelstva v určitém prostoru a čase (Toušek a kol., 2008).

Díky narůstajícímu počtu obyvatel nad 65 let a klesajícímu počtu dětí (0-14 let) dochází ke stárnutí populace (Matušková, 2008). Stárnutí lze chápat více způsoby. V případě nahlížení na stárnutí jako na jednotlivce se jedná o biologický proces. Z pohledu demografického se jedná o celou populaci. Demografické stárnutí se stalo nejvíce sledovaným demografickým procesem (Kalibová, 2009).

Demografické stárnutí s sebou přináší i určité ekonomické zatížení pro společnost, a to především nutné zajištění zdravotní péče a ostatních potřeb pro seniory (Matušková, 2008).

Rabušič tvrdí, že „k nejzávažnějším problémům stárnoucí společností patří, že vznikne mohutná skupina ekonomicky závislé populace se specifickým životním stylem a specifickými potřebami v oblasti spotřeby, zdravotní péče a bydlení" (Rabušic, 1995).

4.3 Proces urbanizace a teorie stádií vývoje měst

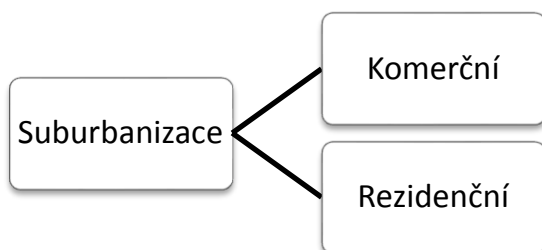
Na počátku 80. let 20. století se začali evropští geografové soustřeďovat na studium urbanizačních procesů ve vybraných evropských zemích. Studie "A Study of Growth and Decline" (van den Berg a kol. 1982) srovnává vztah mezi populačním růstem městského jádra a jeho zázemí. Van den Berg a kolektiv hodnotili města 14 evropských států. Autoři této studie rozlišují čtyři stádia vývoje měst: urbanizaci, suburbanizaci, deurbanizaci a reurbanizaci.

Urbanizace je proces, kdy se zvětšuje podíl počtu městského obyvatelstva k celkovému počtu obyvatel (Musil, 2002). Od 60. let 20. století se začíná nahlížet na urbanizaci nejen jako na změnu, kterou procházela města, ale i jako na změnu celé společnosti (Musil, 2002). Dle Roubíčka je urbanizace proces, kdy se obyvatelstvo soustřeďuje do měst. Urbanizace představuje změnu celého způsobu života lidí a vztahů mezi nimi (Roubíček, 1997). Toušek definuje urbanizaci jako změnu sociálně-prostorových forem společnosti, jejímž důsledkem je společenská modernizace. Urbanizace je proces, který je nutno zkoumat z více hledisek. Toušek rozlišuje čtyři druhy urbanizace - urbanizaci ekonomickou, demografickou, prostorovou a sociální. Při ekonomické urbanizaci se zvětšuje počet obyvatel, kteří pracují v průmyslu či ve službách. Demografická urbanizace je proces, kdy se obyvatelé z venkova stěhují do měst. Prostorová urbanizace se vyznačuje změnou sídel, jako je např. růst počtu vícepodlažních domů nebo vznik a rozvoj technické infrastruktury. Sociální urbanizací si obyvatelé osvojují městský způsob života (Toušek a kol., 2008). Z těchto čtyř druhů urbanizace, které Toušek rozlišuje, se k urbanizaci nejčastěji přistupuje z pohledu demografického, a proto je chápána jako koncentrace obyvatel do městských sídel (Toušek a kol., 2008).

Šilhánková dělí urbanizační procesy na přímé a nepřímé. Přímá urbanizace je proces, kdy se obyvatelé venkova stěhují přímo do velkých měst. U nepřímé urbanizace se obyvatelé venkova stěhují do nejbližších měst a teprve v dalších generacích navazuje urbanizace do většího města (Šilhánková, 2007).

Suburbanizace je jednou z fází urbanizačního procesu, kdy stagnuje nebo ubývá počet obyvatel jádrového města a roste počet obyvatel v příměstských zónách. Suburbanizace je proces, kdy dochází k rozšiřování předměstí hromadným vystěhováním obyvatel z centrálních částí měst na jejich okraje (Šilhánková, 2007).

Obrázek č.1: Druhy suburbanizace

Zdroj: Šilhánková a kol., 2013

Suburbanizace je buď komerční, nebo rezidenční. Při komerční suburbanizaci dochází k výstavbě komerčních staveb, jako jsou např. supermarkety. Při rezidenční suburbanizaci vznikají nové obytné domy. Také dochází k odlivu lidí z jádrového města do okolních obcí (Šilhánková a kol., 2013).

Rozdíl mezi urbanizací a suburbanizací není vždy jednoznačný. Sýkora tvrdí, že pokud se město postupně rozrůstá na svých okrajích jako jeden celek, jedná se spíše o pokračující urbanizaci. Pokud se jedná o rozvoj území, která jsou od dosavadních zón prostorově oddělená, jedná se o suburbanizaci. Suburbanizace se liší od urbanizace prostorovou formou (Sýkora, 2003).

Se suburbanizací souvisí i výstavba objektů, kde se budou lidské aktivity uskutečňovat. Nové aktivity mohou vznikat buď na nezastavěných plochách nebo již ve stávajících objektech, které se rekonstruují (Sýkora, 2003). Podle Touška není nahlíženo na faktory podporující suburbanizaci jednotně, ale jsou vymezeny "push" a "pull" faktory. Jako "push" faktory jsou brány například nespokojenost s kvalitou bydlení obyvatel v centru, vysoká kriminalita či vysoké ceny za bydlení. Oproti tomu jako "pull" faktory mohou být například nabídky společností, které podporují developerské projekty ve výstavbě bytů v suburbánních zónách (Toušek, 2008). Díky narůstající suburbanizaci by mělo docházet ke zlepšování kvality dopravy či bydlení. Je nutné propojení městské hromadné dopravy mezi centrem a suburbanizovanými oblastmi. Rovněž dochází k výstavbě průmyslových zón na okrajích měst, kde ale musí být stále zachována dobrá

dopravní dostupnost (Ouředníček, 2000). Dle Sýkory dochází díky suburbanizaci k nižší hustotě zalidnění ve městech. Často se vyznačuje samostatnými nebo řadovými domky, které mají vlastní zahradu a vytvářejí tzv. sociálně homogenní rezidenční zóny. Dalším znakem suburbanizace jsou průmyslové parky, které se nacházejí často podél významných komunikačních os nebo v blízkosti jejich křižovatek (Sýkora, 2003).

Podle Sýkory mohou být důsledky suburbanizace jak negativní, tak pozitivní. Pozitivní důsledky mohou být brány z ekonomického hlediska, negativní dopady můžou být naopak brány z hlediska environmentálního či sociálního (Sýkora, 2003).

Jeden z projevů suburbanizace je tzv. urbansprawl. Jedná se o vznik nové výstavby mimo již existující zastavěná území, např. okolo hlavních dopravních tahů (Šilhánková, 2007). Tyto lokality umístěné ve volné krajině nepřiléhají k dosud stávajícím sídlům (Sýkora, 2003). K výstavbě průmyslových oblastí dochází mimo zastavěné území na tzv. "zelené louce". Obytná území vznikají v okolí měst bez absolutních návazností na občanskou vybavenost. Proto se zvyšují nároky na dopravní obslužnost v nově vystavěných lokalitách. Lidé žijící v těchto lokalitách jsou závislí na automobilové dopravě, a z toho důvodu se zvyšují požadavky na výstavbu nových komunikací či rozšíření dosavadních (Jackson, 2002).

Deurbanizace je proces, kdy dochází k postupnému snižování počtu stálých obyvatel měst (Šilhánková, 2007). Začínají se projevovat problémy s dopravní zatížeností města a nedostatkem parkovacích míst. Služby sídlící v centru se stěhují do zázemí města za odlivem obyvatel (Ouředníček, 2000).

Reurbanizace je proces, kdy se obyvatelé vracejí zpět do měst (Šilhánková, 2007). Města se snaží o znovuoživení center za účelem návratu obyvatel. Van der Berg a kolektiv vidí řešení především ve zlepšení dopravní situace. Ouředníček tvrdí, že k tomuto cíli jde dojít díky novým pracovním příležitostem, kdy budou přesunuty na okraje měst (Ouředníček, 2000).

5 Vybrané informace o Plzeňském kraji

5.1 Všeobecné informace

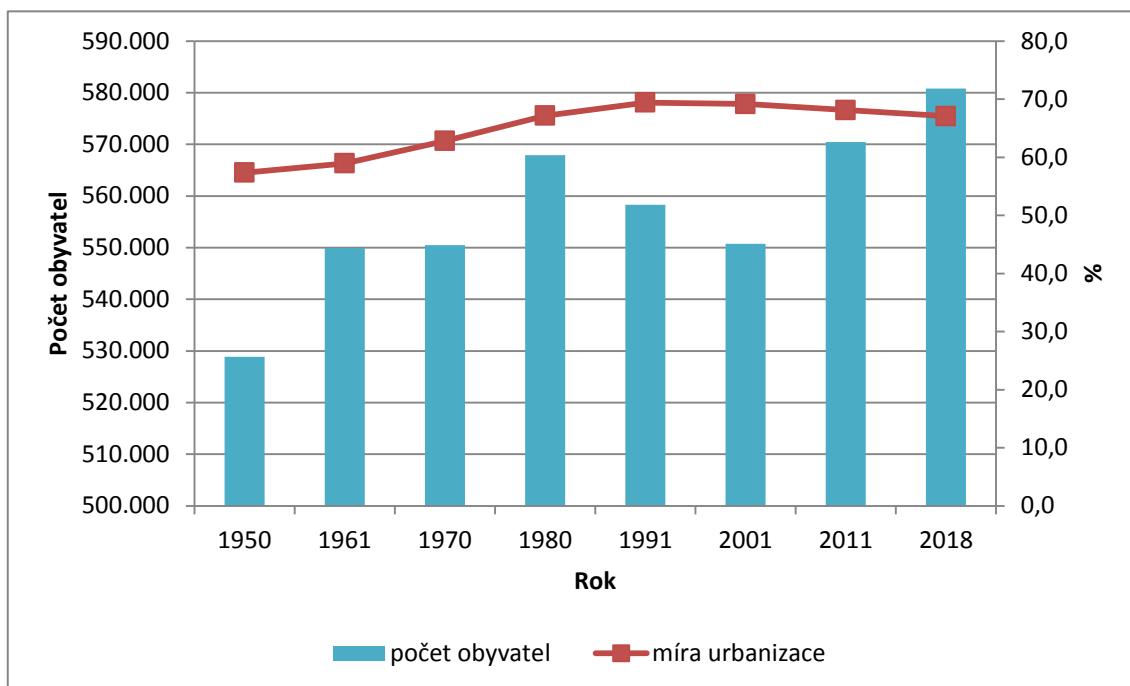
Plzeňský kraj, jak ho známe nyní, vznikl až v roce 2001. Do roku 2000 měly některé kraje jiná pojmenování a zaujímaly jiná území. Plzeňský kraj je třetím největším krajem v České republice s rozlohou 7 649 km² (ČSÚ, 2018a). Na severozápadě sousedí s krajem Karlovarským, na severu s krajem Ústeckým, na severovýchodě se Středočeským krajem a s Jihočeským krajem sousedí na východě.

Do roku 1990 se kraj jmenoval Západočeský a měl rozlohu 10 876 km². Mimo současných 7 okresů, kterými jsou Domažlice, Klatovy, Plzeň-město, Plzeň-jih, Plzeň-sever, Rokycany a Tachov byly navíc součástí kraje i okresy Cheb, Karlovy Vary a Sokolov (Mištera a kol., 1984).

Plzeňský kraj je charakteristický mnoha malými sídly, která jsou nerovnoměrně rozmístěna. Struktura měst je v porovnání s Českou republikou atypická. V kraji chybí středně velká města a vedle malých měst představuje Plzeň velký protiklad. Plzeňský kraj je 3. nejřidčeji osídleným krajem, hustota obyvatel v kraji je 75,6 obyvatel/km² (ČSÚ, 2018a). V porovnání s Českou republikou, která má hustotu obyvatel 134 obyvatel/km², má Plzeňský kraj téměř o polovinu menší hustotu osídlení. V současnosti žije k 1. 1. 2018 v kraji 580 816 obyvatel (ČSÚ, 2018b).

Velký zásah do počtu obyvatel zažilo české pohraničí po 2. světové válce. Tento zásah byl způsoben vysídlováním a následným znovu osídlením Sudet. České pohraničí neboli "Sudety" je chápáno jako území okresů, které se nachází při česko-německých, česko-polských a česko-rakouských hranicích, kde až do roku 1947 žilo převážně německé obyvatelstvo (Čapka, 2005). Na sudetském území došlo k zániku mnoha sídel (Kopp, 2008). Během tohoto období se mění i vzhled měst. Dochází k rozvoji průmyslu, který se koncentruje především na okrajích měst. Nové pracovní příležitosti lákají obyvatelstvo a je nutné jim poskytnout bydlení.

Graf č. 1: Vývoj počtu obyvatel a míra urbanizace na území dnešního Plzeňského kraje od roku 1950 do roku 2018

Zdroj: vlastní zpracování, Historický lexikon obcí 1869 - 2011 (2016), ČSÚ 2018b

Nejnižší počet obyvatel v Plzeňském kraji byl za sledované období v roce 1950, kdy v kraji žilo méně než 530 000 obyvatel. V tomto roce byla i nejnižší míra urbanizace v kraji, dosahovala zhruba 57 %. Příčinou tak nízkého počtu obyvatel v porovnání s ostatními roky byl poválečný odsun německého obyvatelstva z oblasti Sudet. Právě to se týkalo Plzeňského kraje, jelikož sousedí s Německem. V roce 1961 došlo k velkému nárůstu počtu obyvatel oproti předchozímu roku sčítání, a to díky poválečnému dosídlení Sudet. V roce 1961 vzrostl počet obyvatel na 550 000. Míra urbanizace stoupla na 59%.

V roce 1970 zůstává počet obyvatel v kraji téměř totožný, ale stále roste míra urbanizace, stoupla na 63%. Příčinou toho, proč se obyvatelstvo začíná více stěhovat do měst, je stále větší rozvoj průmyslu, který se ve městech koncentruje. S tím souvisí i výstavba panelových sídlišť.

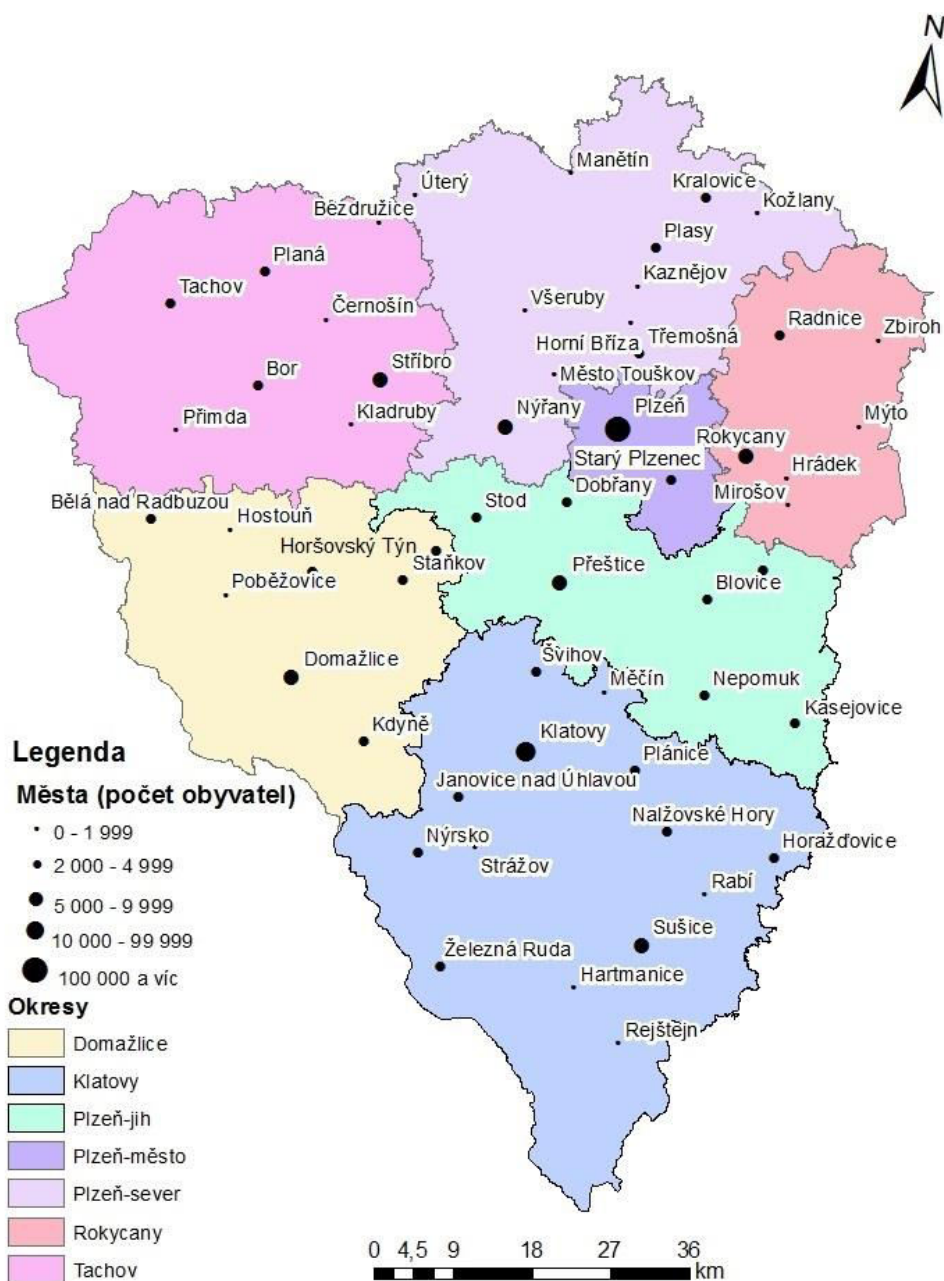
V roce 1980 nadále stoupá nejen míra urbanizace, ale i počet obyvatel. Nastal největší nárůst míry urbanizace oproti roku 1970, kdy míra urbanizace stoupla o více než 4%. Počet obyvatel se zvýšil zhruba o 17 000. Důvodem, proč mezi lety 1970 a 1980 stoupl tak razantně počet obyvatel, je silná populační vlna, která nezasáhla jen Plzeňský kraj,

ale celé tehdejší Československo. Děti, narozené během této populační vlny, se nazývají "Husákovy děti". V roce 1974 se narodilo nejvíce dětí, hrubá míra porodnosti dosahovala 19,4 ‰ (Statistika & My, 2018).

V roce 1991 nadále stoupá míra urbanizace i přesto, že počet obyvatel v kraji klesá. V tomto roce dosáhla míra urbanizace největších hodnot v kraji za sledované období, dosáhla 69,4 %. Počet obyvatel v tomto roce oproti roku 1980 klesl o necelých 10 000. Od roku 2000 do roku 2001 počet obyvatel stále klesá, úhrnem klesl o necelých 8 000 občanů. Míra urbanizace klesla o pouhé 0,2 %. V roce 2011 vzrostl počet obyvatel oproti předchozímu roku sčítání zhruba o 20 000 občanů, ale oproti tomu klesla míra urbanizace o 1%.

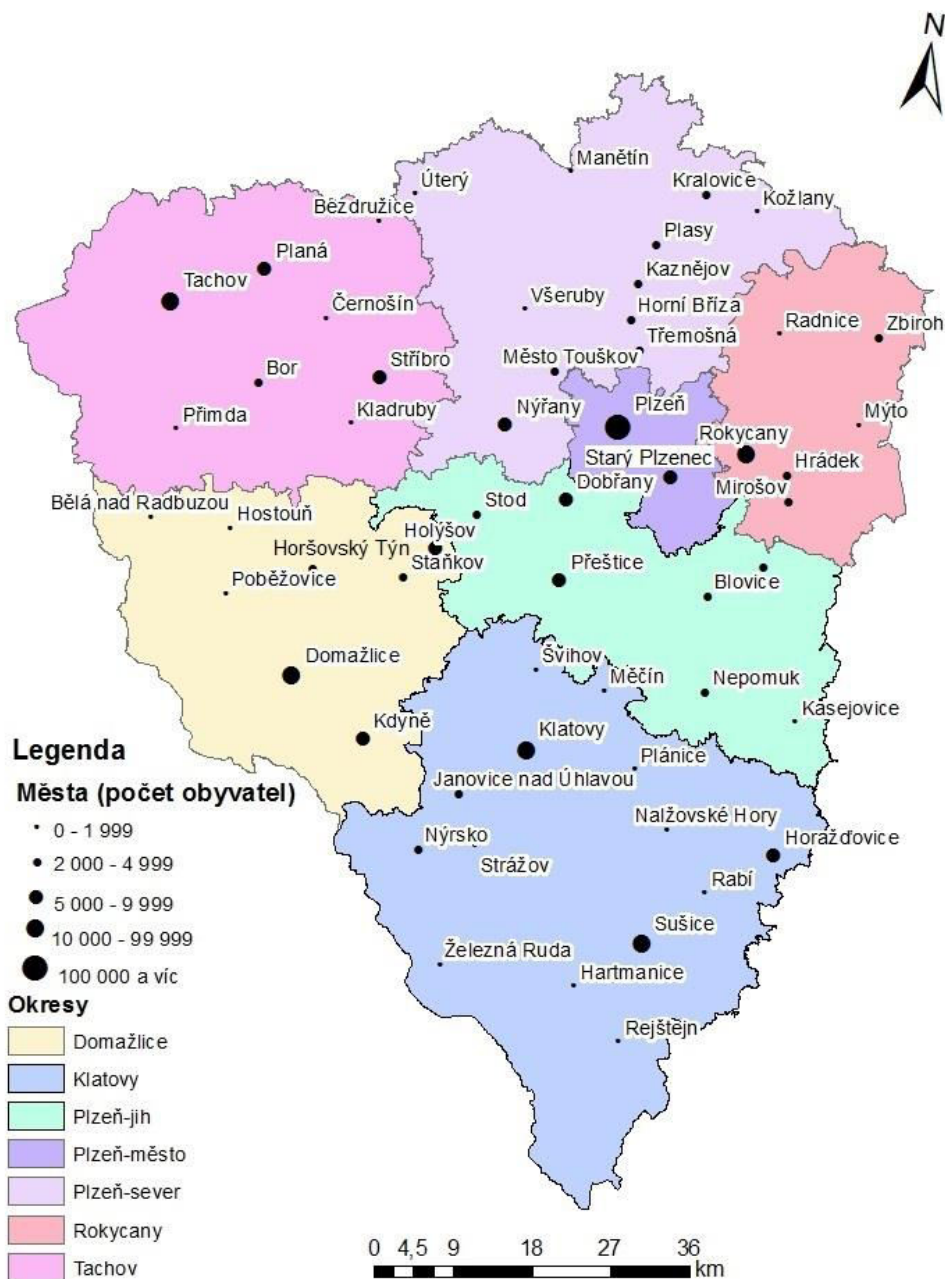
V roce 2018 klesla míra urbanizace od roku 2011 také o 1%, a v současnosti je stupeň urbanizace v Plzeňském kraji 67 %. I přesto, že míra urbanizace klesá, počet obyvatel se zvyšuje. K 1. 1. 2018 žije v Plzeňském kraji více než 580 000 obyvatel, což je nejvyšší počet obyvatel za vybrané roky během sledované období. Důvodů, proč v Plzeňském kraji žije stále více lidí je mnoho. Ve výzkumu Místo pro život, který se uskutečnil v roce 2016, kde byly srovnávány všechny kraje České republiky, skončil Plzeňský kraj na 3. místě hned po Praze a Pardubickém kraji. Tento projekt vyhodnocuje výsledky ze spousty zkoumaných kritérií. Kritéria jsou rozdělena do osmi kategorií, kterými jsou: *„ekologie a životní prostředí, zdravotnictví a sociální sféra, péče o děti a vzdělávání, pracovní podmínky a kupní síla, volnočasové aktivity a turismus, rozvoj infrastruktury, bezpečnost, občanská společnost a tolerantnost“* (plzensky-kraj.cz, 2018).

Obrázek č. 2: Města v roce 1950 podle počtu obyvatel na území dnešního Plzeňského kraje

Zdroj: vlastní zpracování dat ArcČR 500, pomocí programu ArcMAP 10.3, Historický lexikon obcí 1869-2011 (2016), ČSÚ 2018b

Obrázek č. 3: Města podle počtu obyvatel na území Plzeňského kraje v roce 2018

Zdroj: vlastní zpracování dat ArcČR 500, pomocí programu ArcMAP 10.3

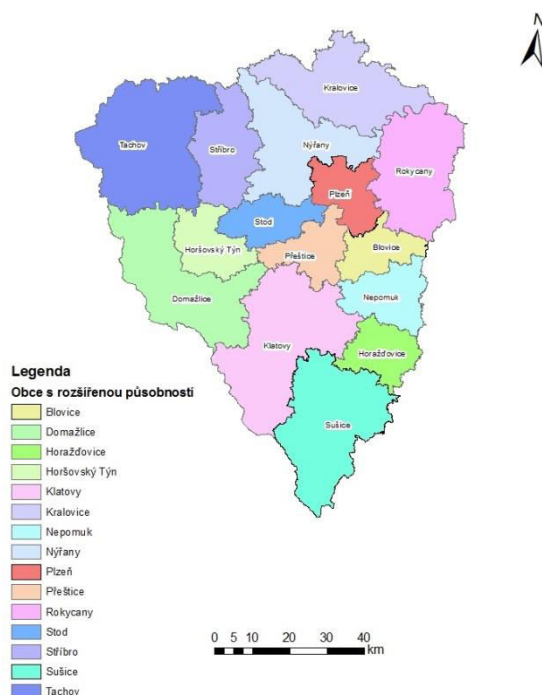
Historický lexikon obcí 1869-2011 (2016), ČSÚ 2018b

5.2 Administrativní členění Plzeňského kraje

V Plzeňském kraji se nachází jedno statutární město, které je zároveň i městem krajským - tím je Plzeň. V Plzeňském kraji se nachází pět okresních měst, a to i přesto, že okresů je sedm. Jsou to města Domažlice, Tachov, Klatovy, Rokycany a Plzeň. K 1. 1. 2003 byly zrušeny okresní úřady, avšak okresy jako správní celky fungují nadále. Část úkonů, které měly na starost okresní úřady připadla na úřady pověřených obcí s rozšířenou působností (epravo.cz, 2003).

V současné době se v kraji nachází 15 obcí s rozšířenou působností (obrázek č. 4) V okrese Tachov se nachází dvě obce s rozšířenou působností a jsou jimi Tachov a Stříbro. V Domažlickém okrese je to Horšovský Týn a Domažlice. Klatovský okres má tři ORP: Klatovy, Sušice a Horažďovice. Okres Plzeň-sever má Nýřany a Kralovice. Nejvíce obcí s rozšířenou působností je v okrese Plzeň-jih. Jsou to Stod, Přeštice, Blovice a Nepomuk. Okres Rokycany má pouze jedno ORP a tím je město Rokycany. V okrese Plzeň-město je to město Plzeň (ČSÚ, 2014).

Obrázek č. 4: Obvody obcí s rozšířenou působností v Plzeňském kraji v roce 2018

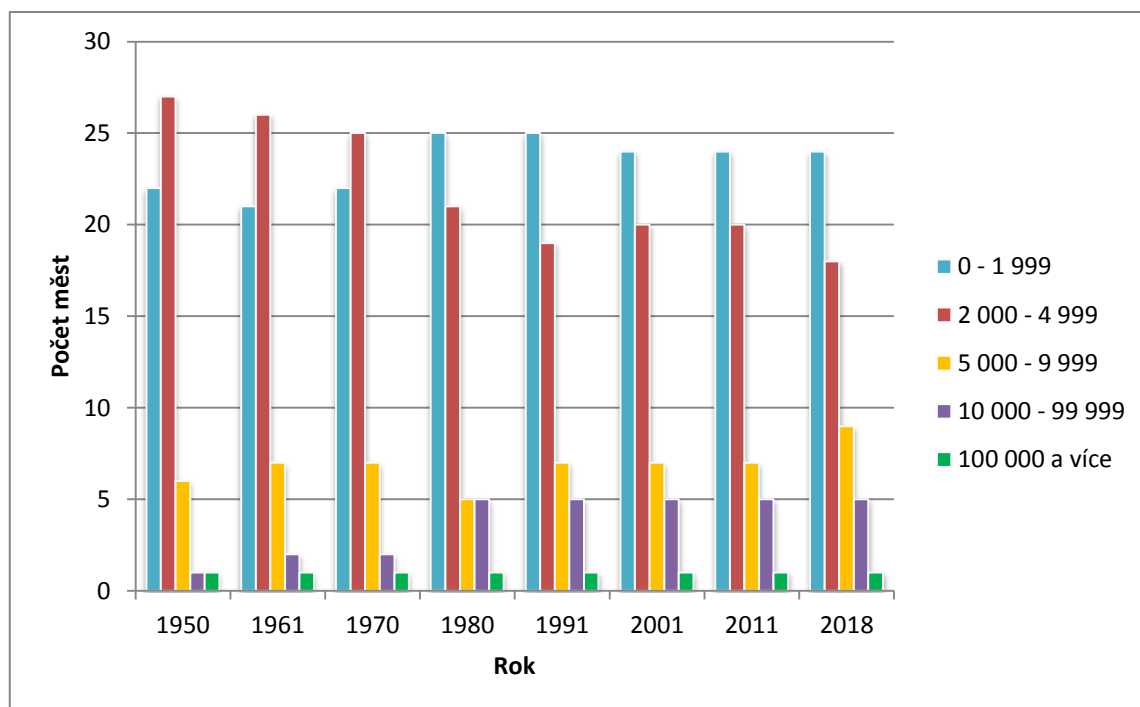

Zdroj: vlastní zpracování dat ArcČR 500, pomocí programu ArcMAP 10.3

5.3 Velikostní struktura měst, vývoj počtu obyvatel, urbanizace

V Plzeňském kraji se v současné době nachází celkem 57 obcí se statutem města. Vzhledem k tomu, že v Plzeňském kraji jsou mezi městy velké rozdíly v počtu obyvatel, jsou města rozdělena do velikostních skupin. Vývoj počtu měst podle kategorií je znázorněn v grafu č. 2. Z grafu č. 2 je jednoznačně vidět, že v Plzeňském kraji je největší počet malých měst s počtem do 1 999 obyvatel. Nebylo tomu tak pořád, ale pouze od roku 1980. Do roku 1980 bylo více měst, která mají od 2 000 do 4 999 obyvatel. Největší nárůst se za sledované období projevil ve velkých městech, které mají mezi 10 000 - 99 999 obyvateli. V roce 1950 bylo na území dnešního Plzeňského kraje pouze jedno takové město, a tím jsou Klatovy. V roce 2018 už je takových měst pět a jsou to Domažlice, Klatovy, Sušice, Rokycany a Tachov. Poslední velikostní kategorie jsou města, která mají nad 100 000 obyvatel. Město s takovým počtem obyvatel je v Plzeňském kraji pouze jedno a tím je Plzeň. (Příloha A)

Graf č. 2: Početní vývoj měst v daných velikostních kategoriích v Plzeňském kraji od roku 1950 do roku 2018

Zdroj: vlastní zpracování podle dat z ČSÚ (2018b), Historický lexikon obcí 1869-2011(2016)

Tabulka č. 1: Nárůst či úbytek počtu měst a počtu obyvatel v daných velikostních kategoriích v Plzeňském kraji od roku 1950 do roku 2018

	do 1 999	2 000 - 4 999	5 000 - 9 999	10 000 - 99 999
Počet měst	+	-	+	+
Počet lidí	-	-	+	+

Zdroj: vlastní zpracování podle dat z ČSÚ (2018b), Historický lexikon obcí 1869-2011(2016)

V tabulce č. 1 je pomocí znamének + či - zaznamenáno, zda se počet měst a počet lidí v nich žijících zvyšoval či snižoval během sledovaného období. Z tabulky je vidět, že počet měst do 1 999 obyvatel stoupá i přes to, že se počet lidí žijících v nich snižuje. To znamená, že od roku 1950 do současnosti narůstá počet malých měst, ale s menším počtem obyvatel. Jediná velikostní kategorie, u které klesá jak počet měst, tak i počet lidí, je kategorie od 2 000 do 4 999 obyvatel. Oproti tomu u skupiny měst, která mají 5 000 až 9 999 obyvatel, obě hodnoty narůstají. Stejně je tomu i u měst, která mají od 10 000 do 99 999 obyvatel. Poslední kategorie měst, ve kterých žije 100 000 obyvatel a více v tabulce č. 1 není, protože takovým městem je pouze město Plzeň, proto není možné, aby se počet měst v této kategorii měnil. (Příloha B)

6 Města Plzeňského kraje, která mají do 1 999 obyvatel

6.1 Vývoj počtu měst do 1 999 obyvatel v daných letech

V této skupině měst, která mají do 1 999 obyvatel je v současné době zahrnuto celkem 24 měst. Co se týče počtu obyvatel, odpovídají spíše obcím než městům, nicméně statut města mají stejně jako města ostatní. Až na pár výjimek se jedná převážně o města, která jsou v příhraničních okresech. Jsou jimi okresy Tachov, Domažlice a Klatovy. V těchto okresech se nachází zhruba 70 % měst, která mají do 1 999 obyvatel.

Největší koncentrace malých měst v kraji se nachází v okrese Klatovy. (obrázek č. 3) Z 15 měst, která se nachází v Klatovském okrese, jich 10 spadá do této velikostní skupiny. Jsou jimi města Rejštejn, Rabí, Hartmanice, Měčín, Nalžovské Hory, Strážov, Kašperské Hory, Železná Ruda, Plánice a Švihov. Z toho Rejštejn, Hartmanice, Železná Ruda a z části i Kašperské Hory zasahují přímo do Národního parku Šumava. Z okresu Tachov jsou to 4 města, jsou jimi Bezručice, Černošín, Přimda a Kladruby. Přimda se nachází při hranici s oblastí CHKO Český les. Z okresu Domažlice jsou to 3 města: Pobežovice, Hostouň a Bělá nad Radbuzou. Všechna tato města se nachází v nejzápadnější části okresu, v blízkosti CHKO Český les.

Zbylých 30% je rozděleno mezi zbylé okresy, s výjimkou okresu Plzeň-město. V okrese Plzeň-sever jsou to města Úterý, Manětín, Kožlany a Všeruby. Úterý, Manětín a Kožlany leží v severní části okresu těsně při jeho hranicích. Důvodem, proč se takto malá města koncentrují především v severní části okresu, je především špatná dopravní dostupnost do Plzně, kde se nachází spousta pracovních příležitostí. Z okresu Plzeň-jih je to jediné město a tím jsou Kasejovice. Z okresu Rokycany jsou to města Mýto a Radnice.

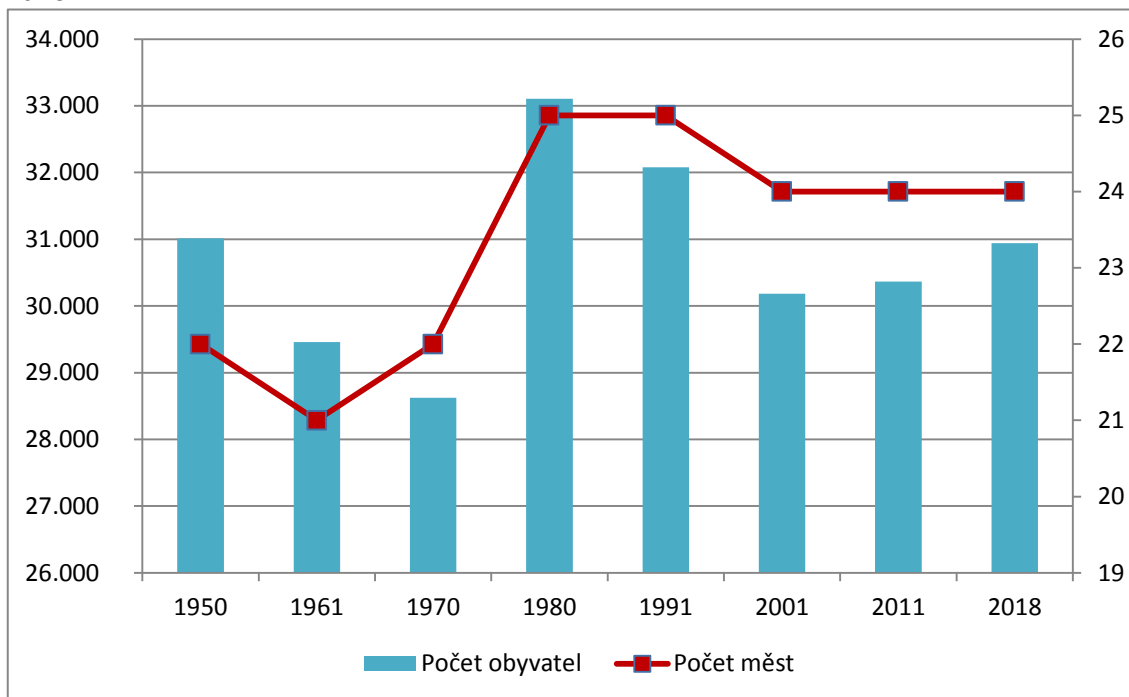
V roce 1950 bylo v kraji 22 měst, která měla do 1 999 obyvatel a i jejich rozložení vypadalo úplně jinak než v současnosti, což je znázorněno na obrázku č. 2. V příhraničních okresech se nacházelo 50% měst, s méně než 2 000 obyvateli. Okres Klatovy dříve nedominoval v počtu takto malých měst, ale nejvíce jich bylo v okrese Plzeň-sever, kde jich bylo 7. Byla jimi města jako v současnosti, a to jsou Úterý, Všeruby, Kožlany a Manětín. Navíc to byly Horní Bříza, Kaznějov a Město Touškov. V Horní Bříze a Kaznějově žije v současné době více obyvatel než v roce 1950. Důvodem, proč v těchto městech stoupl počet obyvatel je díky kaolinu, který se zde

těžil, a tato města lákala lidi za pracovními příležitostmi. Ve Městě Touškov žije v současné době také více obyvatel, a to především díky jeho blízké poloze ke krajskému městu. Velkou výhodou pro Město Touškov je jeho propojení s Plzní pomocí městské hromadné dopravy. V okrese Klatovy to bylo o polovinu méně měst než v roce 2018. Byla jimi města Rejštejn, Rabí, Hartmanice, Měčín a Strážov. Bylo tomu tak proto, že dříve žilo ve městech, která patří dnes do této skupiny měst, více lidí. V okrese Tachov byl počet měst v této skupině stejný jako je v současnosti. V okrese Domažlice byl počet měst menší než v současnosti a mezi takto malá města patřila pouze města Hostouň a Poběžovice. V Bělé nad Radbuzou žilo v roce 1950 více obyvatel než v roce 2018. V okrese Rokycany byl větší počet takto malých měst, ale jen jediné Mýto bylo v této skupině měst jak v roce 1950 tak v roce 2018. Oproti současnosti to byla města Hrádek, Mirošov a Zbiroh. V roce 2018 žije v těchto městech více obyvatel než v roce 1950. V Hrádku se zvýšil počet obyvatel především díky železárnám, které v Hrádku sídlí. V souvislosti se železárnami bylo v Hrádku vybudované sídliště, které poskytovalo obydlí zaměstnancům. V okrese Plzeň-jih nebylo žádné město s tak malým počtem obyvatel.

Od roku 1950 do roku 2018 došlo k relativně malým změnám co se týče počtu měst. Početně se pohybují od 21 do 25. Nejméně takto malých měst bylo v roce 1961, kdy jich bylo v kraji pouhých 21. Oproti tomu jich nejvíce bylo v roce 1980 a 1991, kdy jich bylo v Plzeňském kraji 25.

Z grafu č. 3 je vidět, že od roku 1970 do roku 1980 stoupl počet měst. Počet měst se během let mění díky změně počtu obyvatel. Když počet měst klesl, znamená to že v určitém roce stoupl některému městu počet obyvatel nad 2 000. Pokud je v některém roce naopak více měst, důvodem je že počet obyvatel klesne pod hranici 2 000 obyvatel.

Graf č. 3: Vývoj počtu měst na území dnešního Plzeňského kraje, která mají v určitých letech do 1 999 obyvatel a vývoj počtu obyvatel v nich žijících od roku 1950 do roku 2018

Zdroj: vlastní zpracování podle dat z ČSÚ (2018b), Historický lexikon obcí 1869-2011 (2016)

6.2 Vybrané informace o obyvatelstvu ve městech do 1 999 obyvatel

Z grafu č. 3 můžeme vyčíst, že v těchto městech v současnosti žije necelých 31 000 obyvatel. Počet obyvatel je ve srovnání s rokem 1950 téměř totožný. Nejméně lidí žilo ve městech do 1 999 obyvatel v roce 1970, počet těchto měst byl nižší než 29 000. Naopak v dalším roce sčítání, v roce 1980, stoupl počet obyvatel na více než 33 000.

Ve městech, která mají do 1 999 obyvatel žije v současnosti 5,3 % všech obyvatel Plzeňského kraje. Od roku 1950 do současnosti se podíl lidí žijících v těchto městech příliš nezměnil. Procentuálně se pohybuje v rozmezí 5,2 - 5,9 %. Největší procento lidí, žijících v těchto městech bylo v roce 1950 a nejmenší v roce 1970. (viz. tabulka č. 2)

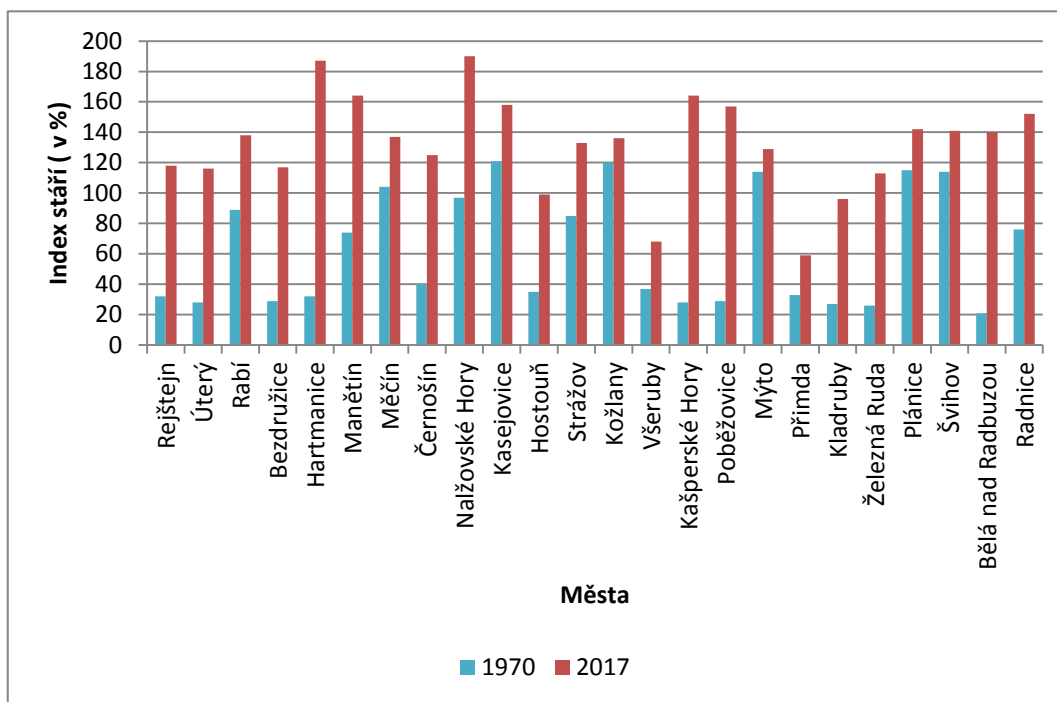
Tabulka č. 2: Procentuální vyjádření obyvatel žijících ve městech do 1 999 obyvatel k celkovému počtu obyvatel v Plzeňském kraji od roku 1950 do roku 2018

Rok	1950	1961	1970	1980	1991	2001	2011	2018
Procento obyvatel	5,9%	5,4%	5,2%	5,8%	5,7%	5,5%	5,3%	5,3%

Zdroj: vlastní zpracování podle dat z ČSÚ (2018b), Historický lexikon obcí 1869-2011(2016)

V těchto městech s počtem obyvatel do 1 999 žije nejnižší procento lidí z celého Plzeňského kraje. V grafu č. 4 jsou znázorněny indexy stáří, za roky 1970 a 2017 pro všechna města, která v současné době patří do měst, která mají do 1 999 obyvatel. Z grafu je vidět, že v každém městě byl v roce 1970 nižší index stáří než v roce 2017. Je tomu tak proto, že české obyvatelstvo stárne. Nejvyšších hodnot v roce 1970 dosahovala města Kasejovice a Kozlany, kdy u obou měst byl index stáří 120%. Nejnižší index stáří v roce 1970 mělo město Bělá nad Radbuzou, kdy dosahoval index stáří pouhých 20%. V roce 2017 mají nejvyšší index stáří města Nalžovské Hory a Hartmanice, kdy index stáří dosahuje zhruba 190 %. Nejnižší hodnotu indexu stáří má v roce 2017 město Přimda, kdy index dosahuje pouze necelých 60%. (Příloha D)

Graf č. 4: Index stáří v letech 1970 a 2017 ve městech, která leží na území dnešního Plzeňského kraje a mají v roce 2018 do 1 999 obyvatel

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat ČSÚ (2017)

Města, která mají v roce 2017 nejvyšší hodnotu indexu stáří jsou Hartmanice a Nalžovské Hory. Obě tato města leží v okrese Klatovy. Město Hartmanice se nachází v jižní části okresu, při hranicích NP Šumava. Díky malému zastoupení průmyslu a dobrým přírodním podmínkám má město dobré životní prostředí. Městečko je spíše venkovského charakteru. V Hartmanicích se nachází mateřská a základní škola. V tomto městě je vyšší podíl lidí starších 65 let zejména kvůli nedostatku pracovních míst. Ve městě sídlí celkem tři firmy.

Nalžovské Hory jsou městečko geograficky položené mezi nejvýznamnějšími městy klatovského okresu. Nachází se zhruba 20 km od Klatov, 10 km od Horažďovic a necelých 15 km od Sušice (mapy.cz). Vzhledem k poloze města, množství služeb a pracovním příležitostem je jasné, že podíl mladé složky obyvatelstva klesá a naopak složka obyvatel starších 65 let převažuje. V Nalžovských Horách se nachází mateřská a základní škola.

Naopak nejnižší index stáří má v roce 2017 město Přimda, ležící v okrese Tachov. Městečko se nachází na území CHKO Český les, proto jsou v okolí dobré přírodní podmínky. Ve městě se nachází mateřská a základní škola. Přimda má dobrou polohu.

Necelých 10 km západně od města Bor a 10 km od hraničního přechodu Rozvadov. Územím prochází významná dálnice D5, která propojuje blízké Německo s městy Plzní a Prahou. Vzhledem k atraktivnosti regionu se ve městě nachází ubytovací zařízení a bazén. Díky poloze, dobré dopravní dostupnosti a základní občanské vybavenosti se do města stěhuje stále více mladých lidí, proto je ve městě tak nízký index stáří.

Ve většině těchto městech se nachází mateřská a základní škola. Výjimku představují města Rejštejn, Rabí a Úterý. V Rejštejně se nenachází mateřská ani základní škola. Ve městech Rabí a Úterý se nachází pouze mateřská škola, základní škola zde chybí (risy.cz, 2016).

7 Města Plzeňského kraje, která mají od 2 000 do 4 999 obyvatel

7.1 Vývoj počtu měst od 2 000 do 4 999 obyvatel v daných letech

V současné době je v Plzeňském kraji pouze 18 měst, ve kterých žije od 2 000 do 4 999 obyvatel. Počet těchto měst za sledované období výrazně klesl. V roce 1950 bylo takových měst v kraji celkem 27.

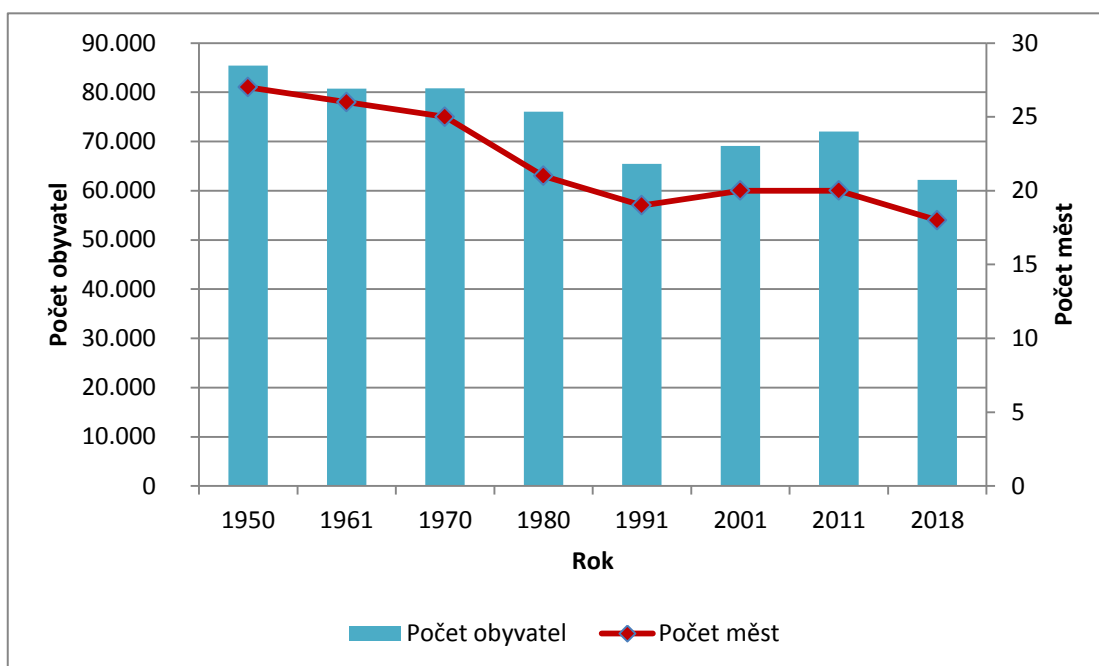
V současnosti jsou tato města koncentrována převážně v okresech Plzeň-sever a Plzeň-jih. (obrázek č. 3) V těchto dvou okresech se nachází 55 % všech měst s takovýmto počtem obyvatel. Nejvíce jich leží v okrese Plzeň-sever a jsou to města: Město Touškov, Plasy, Kaznějov, Kralovice, Horní Bříza a Třemošná. Z okresu Plzeň-jih to jsou města Spálené Poříčí, Nepomuk, Stod a Blovice. Zbylých 8 měst je rozloženo v ostatních okresech, kromě okresu Plzeň-město. V okrese Rokycany leží města Mirošov, Zbiroh a Hrádek. Z Klatovského okresu jsou to města Janovice nad Úhlavou a Nýrsko. Z okresu Domažlice města Staňkov a Horšovský Týn. V Tachovském okrese leží pouze jedno město, s takovým počtem obyvatel a tím je Bor.

V roce 1950 vypadalo rozložení takových měst v Plzeňském kraji úplně jinak než dnes. (obrázek č. 2) Nejen, že jich bylo o 9 více než v roce 2018, ale nacházela se i v jiných okresech. Přesto, že dnes v počtu těchto měst dominují okresy Plzeň-sever a Plzeň-jih, v roce 1950 leželo na jejich území pouze 33 % měst. Z okresu Plzeň-sever to byla města Kralovice, Plasy a Třemošná. V okrese Plzeň-jih bylo takových měst celkem šest - Kasejovice, Nepomuk, Stod, Spálené Poříčí, Blovice a Dobřany. Největší počet těchto měst se nacházel v okrese Klatovy, kde jich bylo osm. Byla to města: Kašperské Hory,

Janovice nad Úhlavou, Nalžovské Hory, Švihov, Plánice, Železná Ruda, Nýrsko a Horažďovice. Z domažlického okresu to byla města Bělá nad Radbuzou, Holýšov, Staňkov, Horšovský Týn a Kdyně. V okrese Tachov byla tato města tři a byly to Bor, Planá a Tachov. Z okresu Rokycany je to pouze město Radnice. V okrese Plzeň-město je to město Starý Plzenec. Starý Plzenec náleží okresu Plzeň-město až od ledna 2003, do té doby byl součástí okresu Plzeň-jih. Ale přesto ho budeme zařazovat do současného okresu Plzeň-město (ČSÚ, 2006).

Nejvíce měst s takovým počtem obyvatel bylo v roce 1950, tedy na počátku sledovaného období. V roce 1950 jich bylo v Plzeňském kraji 27. V grafu č. 5 je klesající křivka, která znázorňuje klesající počet daných měst. Do roku 1970 ubylo každým rokem sčítání jedno město. Mezi rokem 1970 a 1980 nastal největší pokles, kdy počet měst klesl na 21. Do roku 1991 klesl počet měst o další dvě a v kraji bylo celkem 19 takových měst. V těchto letech, kdy byl zaznamenán největší pokles těchto měst došlo na našem území k největšímu rozmachu urbanizace. V roce 2001 u nás těchto měst napočítáme 20 a tento počet přetrval až do roku 2011. V roce 2018 je v Plzeňském kraji nejmenší počet těchto měst za sledované období, jejich počet klesl na 18.

Graf č. 5: Vývoj počtu měst, která mají od 2 000 do 4 999 obyvatel a vývoj počtu obyvatel v nich žijících od roku 1950 do roku 2018

Zdroj: vlastní zpracování podle dat z ČSÚ (2018b), Historický lexikon obcí 1869-2011 (2016)

7.2 Vybrané informace o obyvatelstvu ve městech od 2 000 do 4 999 obyvatel

Z grafu č. 5 je vidět, že počet obyvatel v těchto městech klesá, stejně jako počet měst. Na počátku sledovaného období žilo ve městech od 2 000 do 4 999 obyvatel zhruba 85 000 lidí. Mezi lety 1961 a 1970, klesl počet obyvatel na 80 000. V roce 1980 počet klesl oproti roku 1970 o dalších 5 000 a v těchto městech žilo zhruba 75 000 obyvatel. Mezi lety 1980 a 1991 došlo k největšímu poklesu počtu obyvatel, počet klesl téměř o 10 000 obyvatel. Od roku 1991 do roku 2011 počet obyvatel stoupal, v roce 2011 žilo v těchto městech zhruba 72 000 obyvatel. V současné době je stav počtu obyvatel nejnižší za celé sledované období. Od roku 2011 klesl počet obyvatel zhruba o 10 000 obyvatel. V roce 2018 žije ve městech, která mají od 2 000 do 4 999 obyvatel, zhruba 62 000 lidí.

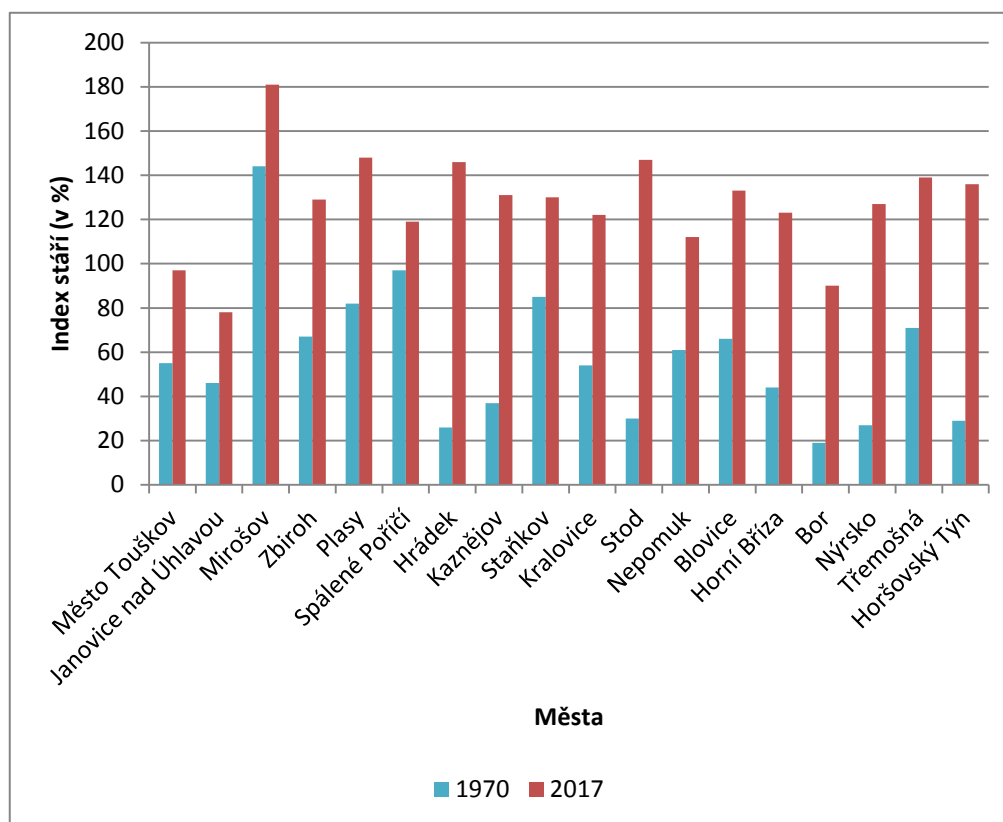
Co se týče procentuálního poměru obyvatel žijících v těchto městech, v současnosti žije v této velikostní kategorii 10,7 % obyvatel Plzeňského kraje, což je nejnižší hodnota za celé sledované období. Procentuální podíl obyvatel se oproti roku 1950 snížil zhruba o 4,5 %. V roce 1950 žilo v těchto městech největší procento obyvatel. Od roku 1950 do roku 1991 se procento snižovalo. Až v roce 2001 se zvýšil podíl obyvatel o necelé 1%. V roce 2011 byla hodnota stejná jako v předchozím roce sčítání. (viz. tabulka č. 3)

Tabulka č. 3: Procentuální vyjádření obyvatel žijících ve městech, která mají od 2 000 do 4 999 obyvatel k celkovému počtu obyvatel v Plzeňském kraji od roku 1950 do 2018

Rok	1950	1961	1970	1980	1991	2001	2011	2018
Procento obyvatel	16,1	14,7	14,7	13,4	11,7	12,5	12,5	10,7

Zdroj: vlastní zpracování podle dat z ČSÚ (2018b), Historický lexikon obcí 1869-2011 (2016)

Graf č. 6: Index stáří ve městech, která mají v současnosti od 2 000 do 4 999 obyvatel

Zdroj: vlastní zpracování dle dat ČSÚ (2017)

V grafu č. 6 je znázorněno srovnání indexu stáří za roky 1970 a 2017 v uvedených městech. V roce 1970 se index stáří pohyboval v rozmezí od zhruba 20% do více než 140%. V roce 2017 vidíme hodnoty indexu stáří v rozmezí od necelých 80% do 180 %. V roce 1970 byla nejnižší hodnota indexu stáří v Boru. Oproti tomu nejvyšší hodnota indexu stáří byla v Mirošově, a to platí za rok 1970 i 2017. Za rok 2017 je nejnižší index stáří v Janovicích nad Úhlavou, kdy klesá zhruba k 80%.

Janovice nad Úhlavou je město v okrese Klatovy, které se nachází necelých 10 km jihozápadně od Klatov (mapy.cz, 2018). Ve městě se nachází mateřská a základní škola. Město je sídlem několika společností. Vzhledem ke své poloze a pracovním příležitostem žije ve městě velká část mladé složky lidí.

Mirošov je město v okrese Rokycany, ve kterém žije největší podíl lidí starších 65 let z této velikostní skupiny měst. Příčinou tohoto faktu je to, že ve městě se nachází Domov Harmonie. V tomto pečovatelském zařízení najdeme i domov pro seniory a domov se zvláštním režimem. Toto sociální zařízení má celkovou kapacitu pro 367 osob (dhmirosov.cz, 2018). V Mirošově je mateřská a základní škola. Oproti tomu v Mirošově nenalezneme příliš pracovních příležitostí. Mirošov leží ve stínu více prosperujícího města Hrádek, které leží pouhé 3 km od Mirošova (mapy.cz, 2018). Hrádek nabízí více pracovních příležitostí díky železárnám Hrádek sídlícím ve městě.

8 Města Plzeňského kraje, která mají od 5 000 do 9 999 obyvatel

8.1 Vývoj počtu měst od 5 000 do 9 999 obyvatel v daných letech

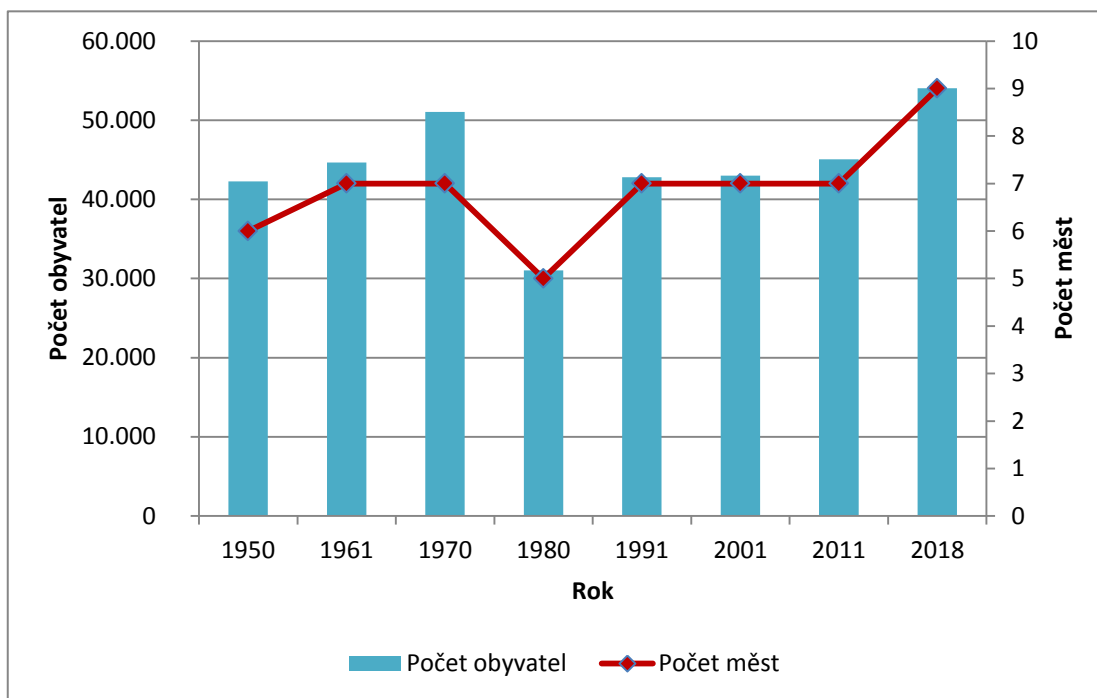
V současné době se na území Plzeňského kraje nachází celkem 9 měst, kdy v každém z těchto měst žije od 5 000 do 9 999 obyvatel. Počet měst s takovým počtem obyvatel stoupl. V roce 1950 jich v kraji bylo pouze 6. Rozložení těchto měst se v kraji postupem času změnilo. Vzhledem k tomu, že v roce 1950 se nacházelo alespoň jedno město s takovým počtem obyvatel v každém okrese, tedy kromě okresu Plzeň-město, dnes je tomu jinak.

V roce 2018 se ve všech okresech, kromě okresu Rokycany, nachází minimálně jedno takové město. (obrázek č. 3) V každém z okresů Domažlice, Tachov a Plzeň-jih jsou tato města dvě. Z Domažlického okresu jsou to města Holýšov a Kdyně. Z Tachovského okresu to jsou města Planá a Stříbro. Z okresu Plzeň-jih to jsou Dobřany a Přeštice. V okrese Plzeň-sever, Klatovy a Plzeň-město se nachází vždy pouze jedno město takovýmto počtem obyvatel. Z okresu Plzeň-sever jsou to Nýřany, z okresu Klatovy to jsou Horažďovice a z okresu Plzeň-město je to Starý Plzenec.

V roce 1950 bylo v kraji pouze 6 měst s takovým počtem obyvatel. (obrázek č. 2) Nejen že jich bylo méně než v současnosti, ale z poloviny se jednalo o města zcela jiná. Jediná města, která v této velikostní kategorii byla jak v roce 1950 tak i v roce 2018 jsou města Přeštice, Stříbro a Nýřany. Navíc tam byla města Sušice, Domažlice a Rokycany. U všech těchto měst stoupl od té doby počet obyvatel a tato města jich mají v současnosti nad 10 000.

Počet takových měst během tohoto zkoumaného období střídavě narůstá a klesá. (viz. graf č. 7) Mezi rokem 1950 a 1961 stoupl počet měst o jedno, kdy jich bylo v kraji celkem 7. Stejný počet měst byl i v roce 1970. V roce 1980 se počet měst snížil. V kraji jich bylo nejméně za celé období, konkrétně jenpět. V roce 1991 počet opět stoupl a v kraji bylo takových měst celkem 7. Tento počet měst vydržel až do roku 2011 a stoupl až v roce 2018. V roce 2018 je v kraji největší počet takových měst za celé sledované období.

Graf č. 7: Vývoj počtu měst, která mají od 5 000 do 9 999 obyvatel a vývoj počtu obyvatel v nich žijících od roku 1950 do roku 2018

Zdroj: vlastní zpracování podle dat z ČSÚ (2018b), Historický lexikon obcí 1869-2011 (2016)

8.2 Vybrané informace o obyvatelstvu ve městech od 5 000 do 9 999 obyvatel

Počet obyvatel ve městech, která mají mezi 5 000 a 9 999 obyvateli, se v tomto zkoumaném období pohybuje mezi 31 000 - 54 000 obyvateli. Z grafu č. 7 je vidět, že hodnoty střídavě stoupají a klesají. Největší pokles obyvatel byl v roce 1980, kdy hodnota klesla oproti předchozímu roku, kterým byl rok 1970, téměř o 20 000 obyvatel. V tomto roce byl ale i nejnižší počet měst v kraji. V roce 2018 žije v těchto městech zhruba 54 000 lidí, což je nejvyšší hodnota ve sledovaném období. Je tomu tak proto, že v tomto roce je v této velikostní skupině největší počet měst.

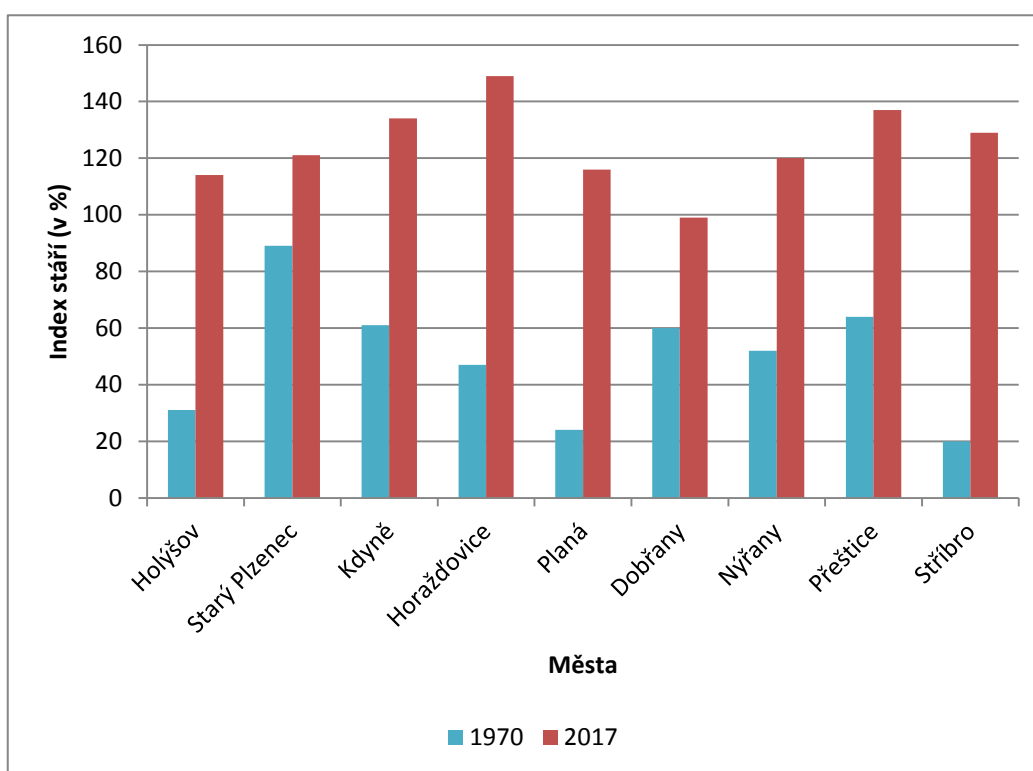
V současné době žije v této velikostní skupině měst 9,3 % obyvatel Plzeňského kraje, což je nejvyšší procento za celé sledované období. Stejné procento obyvatel jako v roce 2018 bylo i v roce 1970. Oproti tomu nejnižší procento lidí žilo v těchto městech v roce 1980, pouhých 5,5 % všech obyvatel kraje. (viz. tabulka č. 4)

Tabulka č. 4: Procentuální vyjádření obyvatel žijících ve městech, která mají od 5 000 do 9 999 obyvatel k celkovému počtu obyvatel v Plzeňském kraji od roku 1950 do 2018

Rok	1950	1961	1970	1980	1991	2001	2011	2018
Procento obyvatel	8,0	8,1	9,3	5,5	7,7	7,8	7,9	9,3

Zdroj: vlastní zpracování podle dat z ČSÚ (2018b), Historický lexikon obcí 1869-2011 (2016)

Graf č. 8: Index stáří ve městech, která mají v současnosti od 5 000 - 9 999 obyvatel

Zdroj: vlastní zpracování dle dat ČSÚ (2017)

V roce 1970 se hodnota indexu stáří u těchto měst pohybovala v rozmezí 20 - 90 %. V roce 2017 je samozřejmě vyšší, pohybuje se zhruba mezi 100 – 150%. V roce 1970 měla nejnižší index stáří města Stříbro a Planá, kdy se index stáří pohyboval v rozmezí mezi 20 – 25%. Naopak nejvyšší byl ve městě Starý Plzeňec, kdy hodnota indexu stáří dosáhla zhruba 90%. V současnosti má nejnižší hodnotu indexu stáří město Dobruška s necelými 100%. Nejvyšší hodnoty dosahují Horažďovice. (viz. graf č. 8)

Důvodů, proč je v současné době v Dobřanech nejnižší index stáří je několik. Nejvýznamnější je poloha města. Dobřany leží pouhých 13 km od Plzně (mapy.cz, 2018). Ve městě a v jeho blízkém okolí je velké množství pracovních příležitostí. Ve městě sídlí velké množství společností, které poskytují lidem práci. Město je sídlem Psychiatrické léčebny Dobřany. Kromě léčebny jsou ve městě i další menší podniky. Pouhých 7 km od Dobřan leží obec Chotěšov, ve které sídlí jeden z největších podniků v okolí MD ELEKTRONIK s r. o. Dobřany mají také mateřskou školu, základní školu a základní uměleckou školu (ČSÚ, 2006).

Naopak největší index stáří mají v současné době Horažďovice. Horažďovice leží v okrese Klatovy. Nejbližším městem, ve kterém žije větší počet obyvatel je město Sušice, které je vzdáleno necelých 20 km od Horažďovic (mapy.cz, 2018). Od Klatov jsou Horažďovice vzdálené více než 30 km (mapy.cz, 2018). Ve městě sídlí celkem dvě mateřské školy, dvě základní školy, jedna základní umělecká škola a jedna střední škola (mapy.cz, 2018). Ve městě se nachází mnoho firem, jako jsou například Otavské strojírny a. s., ATRIUM s. r. o. a jiné (mapy.cz, 2018). I přesto, že ve městě je relativně velké množství škol i pracovních příležitostí, obyvatelstvo v tomto městě stárne nejvíc ze všech měst, z této velikostní skupiny. Ve srovnání s městem Dobřany jsou na tom Horažďovice téměř stejně. Klíčová je ovšem poloha města, a jeho vzdálenost od nejbližších měst.

9 Města Plzeňského kraje, která mají od 10 000 do 99 999 obyvatel

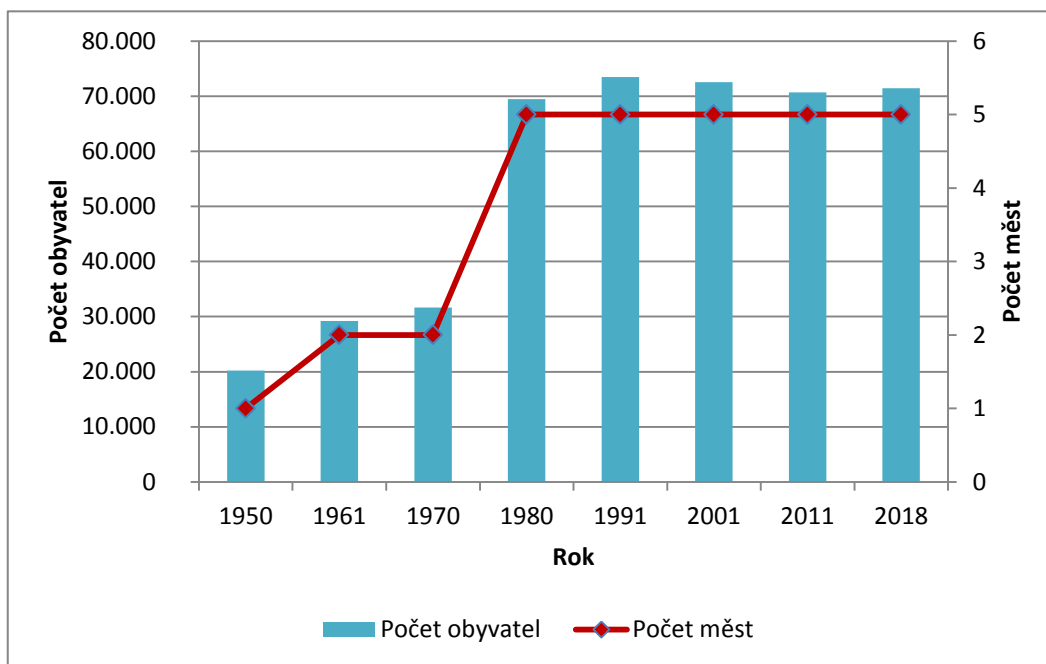
9.1 Vývoj počtu měst od 10 000 do 99 999 obyvatel v daných letech

I přesto, že rozdělení této skupiny měst je od 10 000 do 99 999 obyvatel, všechna města jsou spíše nad hranicí 10 000. V současné době je městem s největším počtem obyvatel v této skupině město Klatovy s 22 288 obyvateli (ČSÚ, 2018b).

Od roku 1950 do roku 2018 se počet měst s takovým počtem obyvatel zvýšil. Během sledovaného období počet měst pouze stoupá či stagnuje, nedošlo k žádnému poklesu v počtu měst. V roce 1950 bylo jen jedno město s tak vysokým počtem obyvatel a tím bylo město Klatovy. (obrázek č. 2) V roce 1961 už byla taková města dvě, přibylo navíc město Rokycany, díky nárůstu počtu obyvatel. Největší změny v počtu obyvatel se odehrály v roce 1980. (viz. graf č. 9) V tomto roce přibyla v této velikostní kategorii tři města. Jsou jimi Domažlice, Tachov a Sušice. Takové složení měst zůstalo beze změny až do současnosti. (obrázek č. 3)

Ve čtyřech ze sedmi okresů se v současné době nachází alespoň jedno město s tak vysokým počtem obyvatel. V domažlickém okrese se nachází město Domažlice, v tachovském okrese je to město Tachov, v okrese Rokycany je to město Rokycany a v klatovském okrese jsou to dokonce dvě města - Klatovy a Sušice. V okrese Plzeň-jih, Plzeň-sever a Plzeň-město se nenachází žádné město s takovým počtem obyvatel.

Graf č. 9: Vývoj počtu měst, která mají od 10 000 do 99 999 obyvatel a vývoj počtu obyvatel v nich žijících od roku 1950 do roku 2018

Zdroj: vlastní zpracování podle dat z ČSÚ (2018b), Historický lexikon obcí 1869-2011 (2016)

9.2 Vybrané informace o obyvatelstvu ve městech od 10 000 do 99 999 obyvatel

Počet obyvatel v této velikostní skupině měst stoupá spolu s počtem měst. Nejvyšší nárůst v počtu obyvatel byl mezi roky 1970 a 1980. V roce 1980 se počet obyvatel zvýšil o necelých 40 000 obyvatel. Bylo tomu tak ale proto, že v tomto roce přibyla v této skupině tři města. Od roku 1980 do roku 2018, kdy se již počet měst nezměnil, byl nejvyšší počet obyvatel v roce 1991. Za tuto dobu nedošlo k žádným velkým změnám.

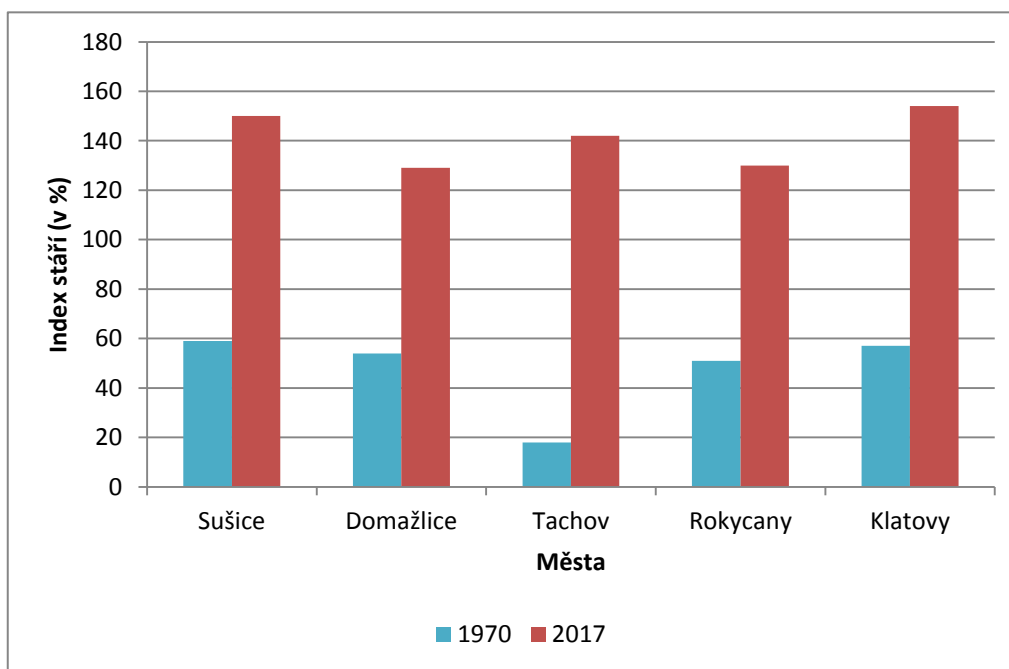
Tabulka č. 5: Procentuální vyjádření obyvatel žijících ve městech, která mají od 10 000 do 99 999 obyvatel, k celkovému počtu obyvatel v Plzeňském kraji od roku 1950 do 2018

Rok	1950	1961	1970	1980	1991	2001	2011	2018
Procento obyvatel	3,8	5,3	5,8	12,2	13,2	13,2	12,4	12,3

Zdroj: vlastní zpracování podle dat z ČSÚ (2018b), Historický lexikon obcí 1869-2011 (2016)

Procento obyvatel žijících v těchto městech je v roce 2018 větší než v roce 1950. Důvodem je rostoucí počet měst, ze kterých je podíl počítán. Od roku 1980 do roku 2018, kdy zůstal stav měst stejný, žilo v těchto městech nejvíce lidí v letech 1991 a 2001.

Graf č. 10: Index stáří ve městech ležících na území dnešního Plzeňského kraje, která mají v současnosti od 10 000 do 99 999 obyvatel

Zdroj: vlastní zpracování dle dat ČSÚ (2017)

V roce 1970 se pohyboval index stáří u těchto měst zhruba mezi 20 - 60%. V roce 2017 se pohybuje v rozmezí 130 - 155 %. V roce 1970 na tom byla všechna města podobně až na Tachov. V Tachově byl v roce 1970 nejvyšší podíl dětí ze všech měst. Bylo tomu tak proto, že v té době lákal Tachov mladé rodiny za pracovními příležitostmi, díky rozrůstajícímu se průmyslu. (více v kapitole 11.1)

V současné době jsou na tom všechna města v této velikostní skupině podobně. Nejnižší hodnotu indexu stáří mají města Domažlice a Rokycany, kdy se u obou měst pohybuje zhruba na 130 %. Nejvyšší hodnotu indexu stáří má město Klatovy, kde index dosahuje téměř 155 %.

10 Plzeň

Město Plzeň je 4. největší město v České republice, hned po Praze, Brnu a Ostravě. Plzeň je krajským městem Plzeňského kraje. Od roku 2003 se stalo centrem ORP Plzeň. Je centrem kulturního či hospodářského dění v kraji. Díky velkému množství škol je centrem vzdělání. Mimo mateřských či základních škol se v Plzni nachází i spousta středních odborných škol, gymnázií, vyšších odborných škol a dvě vysoké školy (ČSÚ, 2006). V Plzni sídlí Západočeská univerzita v Plzni, která byla založena v roce 1991. Mimo Západočeské univerzity je Plzeň sídlem i Lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Praze.

Plzeň je sídlem velkého množství firem. Mezi společnostmi, které zaměstnávají nejvíce lidí patří zejména Fakultní nemocnice Plzeň, Panasonic AVC, LASSELSBERGER a. s., Berger Bohemia a. s. a jiné (ČSÚ, 2006). V Plzni sídlí i světový pivovar Plzeňský prazdroj a. s. Nejvýznamnější společností je Škoda. V roce 2017 zaměstnávala Škoda v Plzni 35 000 zaměstnanců (skoda.cz, 2018).

Za zkoumaných necelých 70 let došlo v Plzni k mnoha změnám. Nejen že vzniklo mnoho sídlišť, došlo k připojení okolních obcí, ale především vznikla spousta nových firem. Na obrázku č. 5 je letecký snímek, který je pořízen v roce 1956 a je na něm část Plzně Bory. Na obrázku č. 6 je současná podoba stejného území jako na obrázku č. 5.

Obrázek č. 5: Letecký snímek Plzně, část Plzeň-Bory v roce 1956

Zdroj: převzato z www.kontaminace.cenia.cz (2018)

Obrázek č. 6: Letecký snímek Plzně, část Plzeň-Bory v roce 2011

Zdroj: převzato z www.kontaminace.cenia.cz (2018)

Na leteckých snímcích je dobře vidět proměna, kterou prošla tato část Plzně. Na příkladu těchto dvou snímků je dobře vidět proměna města. Nejen, že se změnila dopravní infrastruktura, ale došlo k celkové proměně vzhledu města. Na obrázku č. 6 se v levé části nachází průmyslová zóna Borská pole. Na obrázku č. 5 je snímek, pořízený v roce 1956, na kterém je vidět, že v místech, kde se dnes nachází firmy a nákupní centrum, dříve nebylo vůbec nic. V pravé části snímku se na obrázku č. 6 nachází sídliště na Borech.

V tomto případě se jedná o komerční a rezidenční suburbanizaci. Při komerční suburbanizaci dochází k výstavbě komerčních staveb, v tomto případě se jedná o průmyslovou zónu na Borech, nacházející se na okraji města. V případě výstavby

sídliště na okraji města se jedná o suburbanizaci, kdy se lidé stěhují k hranicím města. V tomto případě však nedochází ke změně v počtu obyvatel, protože se obyvatelé nestěhují za hranice města.

10.1 Vybrané informace o obyvatelstvu města Plzně

V Plzni žije největší počet lidí z celého Plzeňského kraje. Nejmenší procento lidí žilo v Plzni v roce 1950, kdy to bylo pouhých 23,5 % všech obyvatel kraje. Od roku 1950 do roku 1991 se počet lidí, žijících v Plzni, neustále zvyšoval. V roce 2018 v Plzni žije necelých 30% všech obyvatel Plzeňského kraje. Největší procento všech lidí z kraje žilo v Plzni v roce 1991, kdy to bylo 31,1 %.

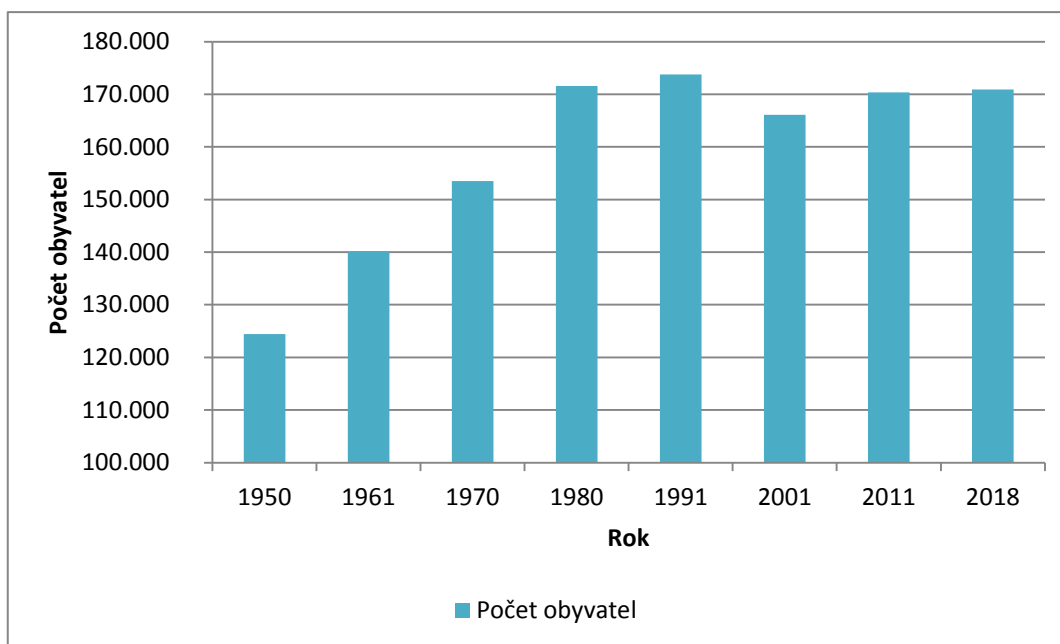
Tabulka č. 6: Procentuální vyjádření obyvatel žijících v Plzni, k celkovému počtu obyvatel v Plzeňském kraji od roku 1950 do 2018

Rok	1950	1961	1970	1980	1991	2001	2011	2018
Procento obyvatel	23,5	25,5	27,9	30,2	31,1	30,2	29,9	29,4

Zdroj: vlastní zpracování podle dat z ČSÚ (2018b), Historický lexikon obcí 1869-2011 (2016)

Město Plzeň je v Plzeňském kraji jediné město, které má více než 100 000 obyvatel. V roce 1950 žilo v Plzni necelých 125 000 obyvatel. Počet obyvatel Plzně stoupal až do roku 1991. Až do roku 1980 se během všech let sčítání zvýšil počet obyvatel zhruba o 15 000 obyvatel. Nejvyššího počtu obyvatel dosáhla Plzeň v roce 1991, kdy v Plzni žilo necelých 174 000 obyvatel. V roce 2001 pokles počet obyvatel o zhruba 8 000 obyvatel. Mezi lety 2011 a 2018 je počet obyvatel téměř stejný. V současné době žije v Plzni necelých 171 000 obyvatel. (viz. graf č. 11) Nejvyšší počet obyvatel byl během sledovaného období v Plzni k 1. 1. 1986, kdy v Plzni žilo 175 229 obyvatel (ČSÚ, 2018c).

Graf č. 11: Vývoj počtu obyvatel ve městě Plzeň od roku 1950 do roku 2018

Zdroj: vlastní zpracování podle dat z ČSÚ (2018b), Historický lexikon obcí 1869-2011 (2016)

Jednou z událostí, která zapříčinila tak velký nárůst v počtu obyvatel byla výstavba sídlišť. Jejich historie sahá až k roku 1957, kdy se začalo v Plzni budovat první sídliště, tímto sídlištěm bylo sídliště na Slovanech. V roce 1961 začalo růst další sídliště na Doubravce. Dalším bylo sídliště na Borech, kde se začalo s výstavbou v roce 1966. V roce 1974 začala výstavba sídliště Lochotín a v roce 1989 dochází k výstavbě sídliště Vinice. Dále došlo k definitivnímu připojení některých okolních venkovských obcí. V roce 1970 byly připojeny Litice. V roce 1976 obce Černice, Radobyčice, Koterov, Červený Hrádek, Křimice, Radčice (plzen.eu,2018). V roce 2002 došlo k připojení obcí Malesice a Lhota (vyhláška č.11/2002).

V roce 2016 byl proveden výzkum na téma kvality života ve městech, ve kterém bylo srovnáváno všech 13 krajských měst České republiky. Plzeň skončila na 1. místě ze všech krajských měst. Srovnávalo se mnoho indexů ze sedmi kategorií: „územní rozvoj, zdravotnictví, finance, životní prostředí, obyvatelstvo, podnikatelské a sociální prostředí. (plzen.eu, 2018).“

11 Případové studie

Na základě hodnot, které byly zjištěny (viz. příloha E), budou vybrána tři konkrétní města, se kterými se bude dále pracovat podrobněji. V příloze E je pomocí bazického indexu porovnán počet obyvatel v letech 1950 a 2018. Na základě těchto výsledků bude vybráno jedno město, ve kterém vzrostl počet obyvatel, jedno město, ve kterém se snížil počet obyvatel a město, ve kterém počet obyvatel stagnuje.

Tabulka č. 7: Porovnání počtu obyvatel pomocí bazického indexu pro vybraná města v letech 1950 a 2018

	1950	2018	I_{2018/1950}
Tachov	4 843	12 706	262%
Kožlany	1 411	1 432	101%
Rejštejn	977	254	26%

Zdroj: vlastní zpracování podle dat z ČSÚ (2018b), Historický lexikon obcí 1869-2011 (2016)

Město, které má nejvyšší hodnotu bazického indexu je město Tachov. V Tachově vzrostl počet obyvatel za sledované období téměř 2,5 krát. Město, které prošlo nejmenší změnou v počtu obyvatel je město Kožlany, kde se za sledované období zvýšil počet obyvatel pouze o 1%. Naopak největší úbytek v počtu obyvatel byl ve městě Rejštejn, kde počet obyvatel klesl téměř na 1/4 z původního stavu.

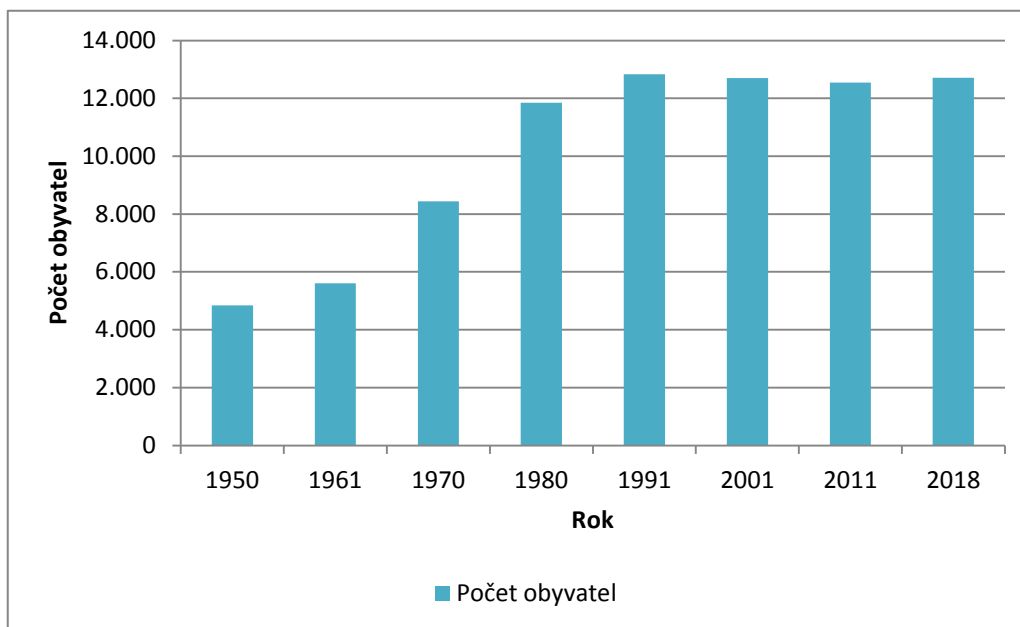
11.1 Tachov

Tachov je centrem správního obvodu ORP Tachov. V Tachově žilo k 1. 1. 2018 celkem 12 706 obyvatel a co se týče počtu obyvatel, v současnosti je to 4. největší město na území dnešního Plzeňského kraje (ČSÚ, 2018b). Je to město, ve kterém se nejvíce zvýšil počet obyvatel za sledované období. V roce 1950 žilo ve městě pouhých 4 843 obyvatel a v té době byl Tachov až na 10. místě v počtu obyvatel (ČSÚ, 2016).

V Tachově se k r. 2014 nacházelo šest mateřských škol, čtyři základní školy, jedno gymnázium, jedna střední odborná škola, jedno střední odborné učiliště a jedna základní umělecká škola (Risy.cz, 2016). Ve městě byly k r. 2016 dva domovy pro seniory, jeden domov se zvláštním režimem a jedna sociální poradna (Risy.cz, 2016). Zdravotnických

zařízení je ve městě také dostatek. Nachází se zde poliklinika a několik samostatných ordinací (Risy.cz, 2018).

Graf č. 12: Vývoj počtu obyvatel ve vybraných letech ve městě Tachov od roku 1950 do roku 2018

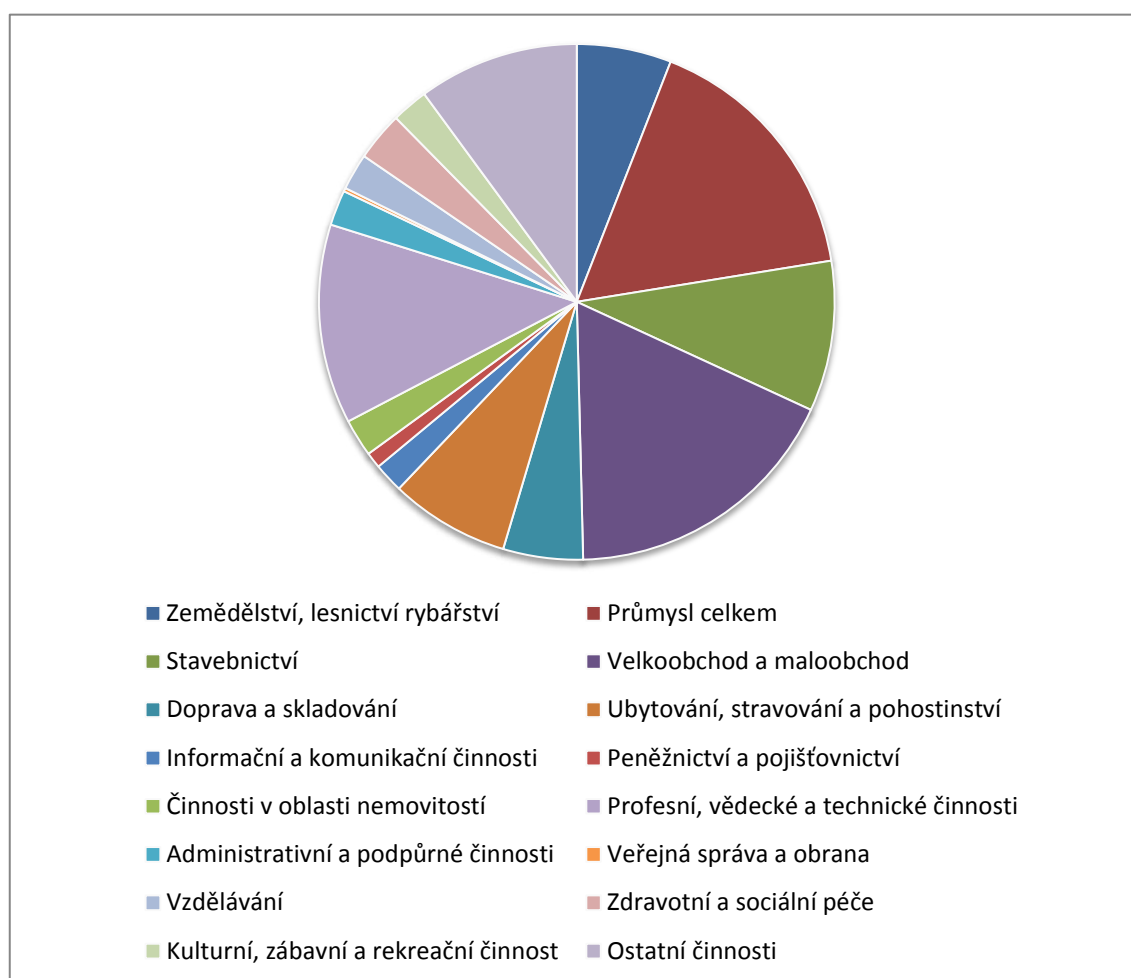
Zdroj: vlastní zpracování podle dat z ČSÚ (2018b), Historický lexikon obcí 1869-2011 (2016)

Z grafu č. 12 je vidět, že počet obyvatel v Tachově stoupal až do roku 1991. Od roku 1991 až do současnosti se počet obyvatel tak razantně nezměnil.

K významnému rozšíření města napomohl vznik podniku Uranové doly Západní Čechy, se sídlem v Zadním Chodově, který se nachází zhruba 11 km od Tachova (mapy.cz, 2018). Uranové doly lákaly nové horníky za novými pracovními příležitostmi a nové zaměstnance, kteří byli získáni nábořem. V 60. letech podnik Uranové doly významně pomohl k výstavbě sídliště Západ v Tachově, kde rodiny horníků dostávaly přednostně byty (tachov.cz, 2018). V polovině 70. let došlo k výstavbě sídliště Východ. Jako poslední panelové sídliště bylo vystavěno sídliště Rapotín, které bylo vybudováno kolem roku 1990. Sídliště Rapotín bylo určeno pro armádu a policii. Kromě Uranových dolů došlo k celkovému rozvoji průmyslu. V té době začaly vznikat nové průmyslové podniky, jako byl např. Plastimat, Rybena a Teroz (mistopisy.cz, 2018). V 70. a 80. letech byly Rybena spolu s Plastimatem nejvýznamnějšími průmyslovými podniky v Tachově (tachov.cz, 2018).

Dalším důvodem, proč v Tachově vzrostl počet obyvatel, je jeho poloha. (Příloha F) Tachov se nachází zhruba 15 km od nejbližšího hraničního přechodu s Německem v Pavlově Studenci a 25 km od hraničního přechodu Rozvadov (mapy.cz, 2018). Výhodou polohy v blízkosti hranic s Německem jsou větší možnosti v oblasti pracovních příležitostí. Další velkou výhodou je blízkost města od nejbližší dálnice, kterou je dálnice D5. Nejbližší sjezd na tuto dálnici je vzdálen zhruba 14 km od Tachova (mapy.cz, 2018).

Graf č. 13: Podnikatelské subjekty podle převažující činnosti v Tachově v roce 2017

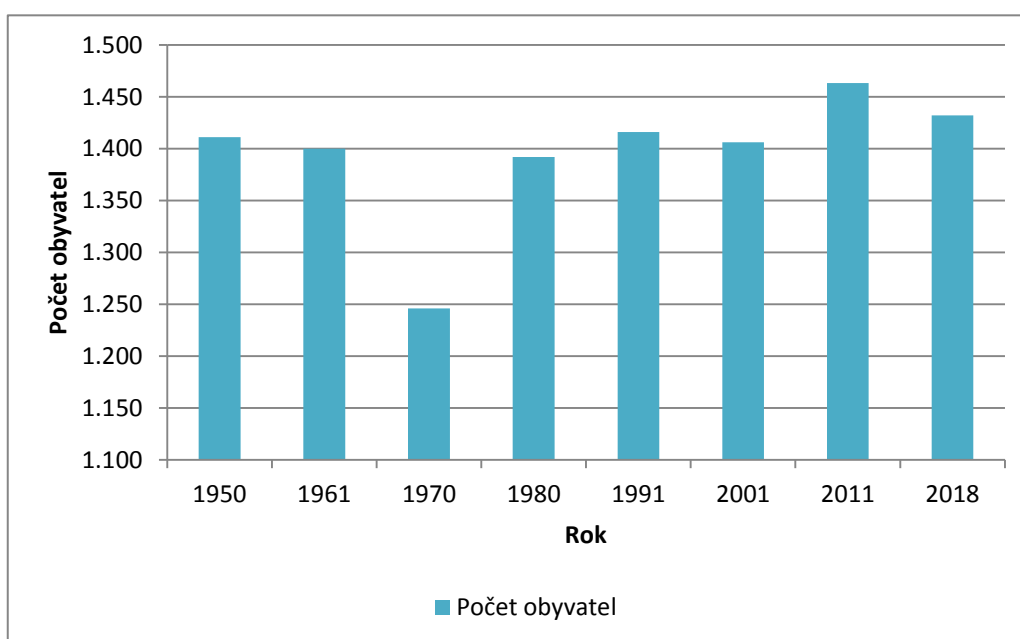
Zdroj: Český statistický úřad (2017)

V Tachově dominují především tři oblasti mezi podnikatelskými subjekty a to jsou: velkoobchod a maloobchod, průmysl a profesní, vědecké a technické činnosti. Jako čtvrtá nejvíce zastoupená činnost je v oblasti stavebnictví. Tachov je rozvíjející se město se širokým zastoupením podnikatelských subjektů.

11.2 Kožlany

Kožlany leží v okrese Plzeň-sever. K 1. 1. 2018 žilo ve městě 1 432 obyvatel a co se týče počtu obyvatel jsou 3. nejmenším městem v kraji (ČSÚ, 2018b). V roce 1950 žilo ve městě 1 411 obyvatel (ČSÚ, 2016). Počet obyvatel ve srovnání s počátečním a konečným rokem zkoumaného období je téměř stejný. V grafu č. 13 je zaznamenána pouze jediná větší změna v počtu obyvatelích během let sčítání, a to v roce 1970. V tomto roce došlo k poklesu obyvatel, kdy jejich počet nesahal ani k 1 250 obyvatel. V následujícím roce sčítání se počet obyvatel opět zvýšil, a tento stav už jen s menšími výkyvy přetrvává až do současnosti. V Kožlanech je mateřská a základní škola. Co se týče sociální péče, ve městě se nachází zdravotní středisko (mapy.cz, 2018).

Graf č. 14: Vývoj počtu obyvatel ve městě Kožlany ve vybraných letech od roku 1950 do roku 2018

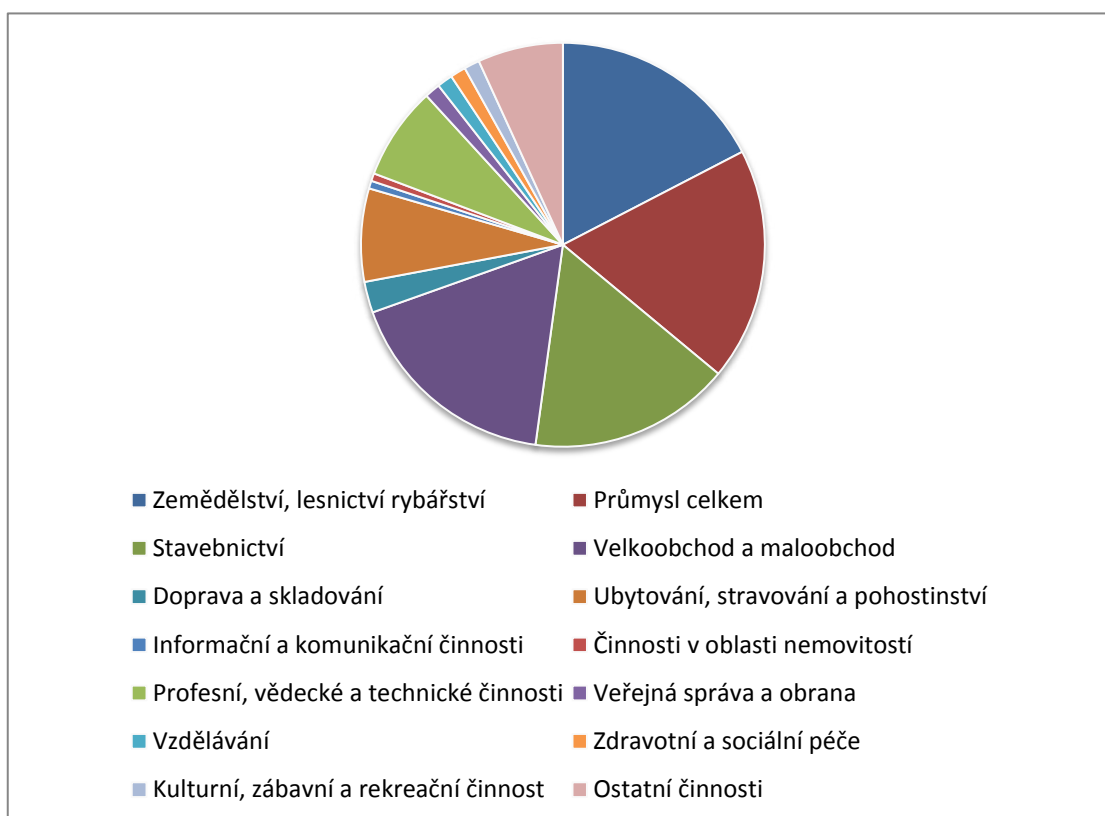
Zdroj: vlastní zpracování podle dat z ČSÚ (2018b), Historický lexikon obcí 1869-2011 (2016)

Poloha Kožlan má za důsledek fakt, že ve městě nedochází k žádnému rozvoji. Nejbližším městem s větším počtem obyvatel než mají Kožlany jsou Kralovice, které se nacházejí zhruba 4 km od Kožlan (mapy.cz, 2018). Dalším větším městem jsou Plasy, které leží zhruba 15 km od Kožlan (mapy.cz, 2018). Do Plzně je to z Kožlan

zhruba 40 km (mapy.cz,2018). Jedinou větší společností v Kožlanech je firma Amagasaki Pipe Czech, s. r. o., která zaměstnává 166 zaměstnanců (amagasaki-pipe.cz, 2011).

V Kožlanech jsou čtyři převažující podnikatelské činnosti, které ve městě dominují. Jsou to oblasti zemědělství, lesnictví a rybářství, průmysl, stavebnictví a velkoobchod a maloobchod. (viz. graf č. 15)

Graf č. 15: Podnikatelské subjekty podle převažující činnosti v Kožlanech v roce 2017

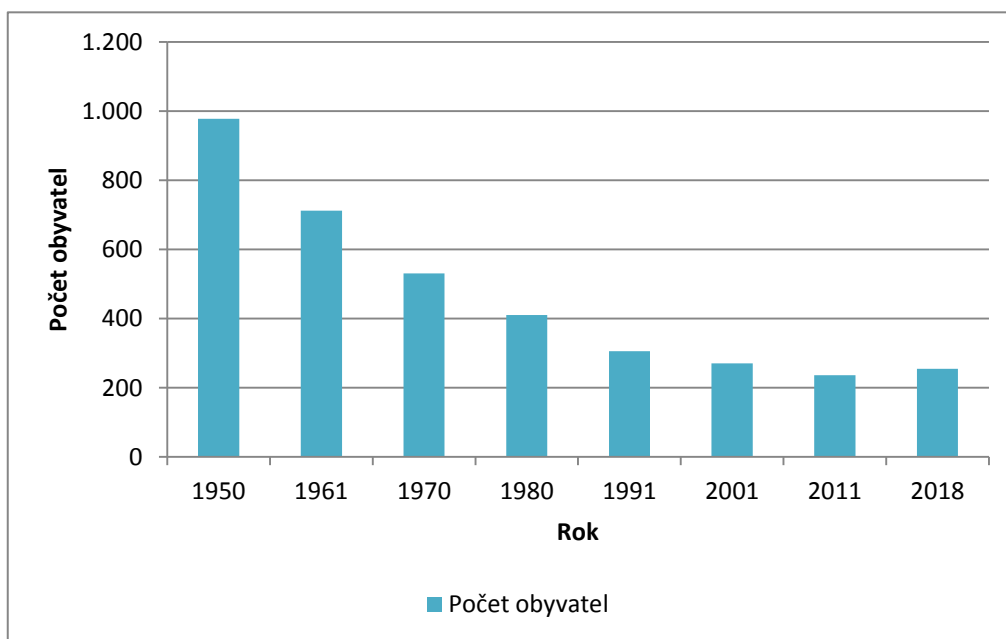
Zdroj: Český statistický úřad (2017)

11.3 Rejštejn

Rejštejn je v současnosti město s nejnižším počtem obyvatel na území dnešního Plzeňského kraje. K 1. 1. 2018 žilo ve městě 254 obyvatel (ČSÚ, 2018b). V roce 1950 byl Rejštejn až 4. nejmenším městem na území dnešního Plzeňského kraje, kdy v něm žilo 977 obyvatel (ČSÚ, 2016). Počet obyvatel od roku 1950 do roku 2011 klesal. Až mezi lety 2011 a 2018 počet obyvatel nepatrně vzrostl.

Ve městě se nenachází mateřská, základní, ani jiná škola. Ze sociální oblasti nemůže město poskytnout žádnou lékařskou péči ani zařízení. Vzhledem k tak malému počtu obyvatel se ve městě nachází celkem velké množství ubytovacích zařízení či pohostinství (Risy.cz, 2018). Je to dáno zejména tím, že město se nachází v turisticky oblíbené oblasti.

Graf č. 16: Vývoj počtu obyvatel ve městě Rejštejn ve vybraných letech od roku 1950 do roku 2018

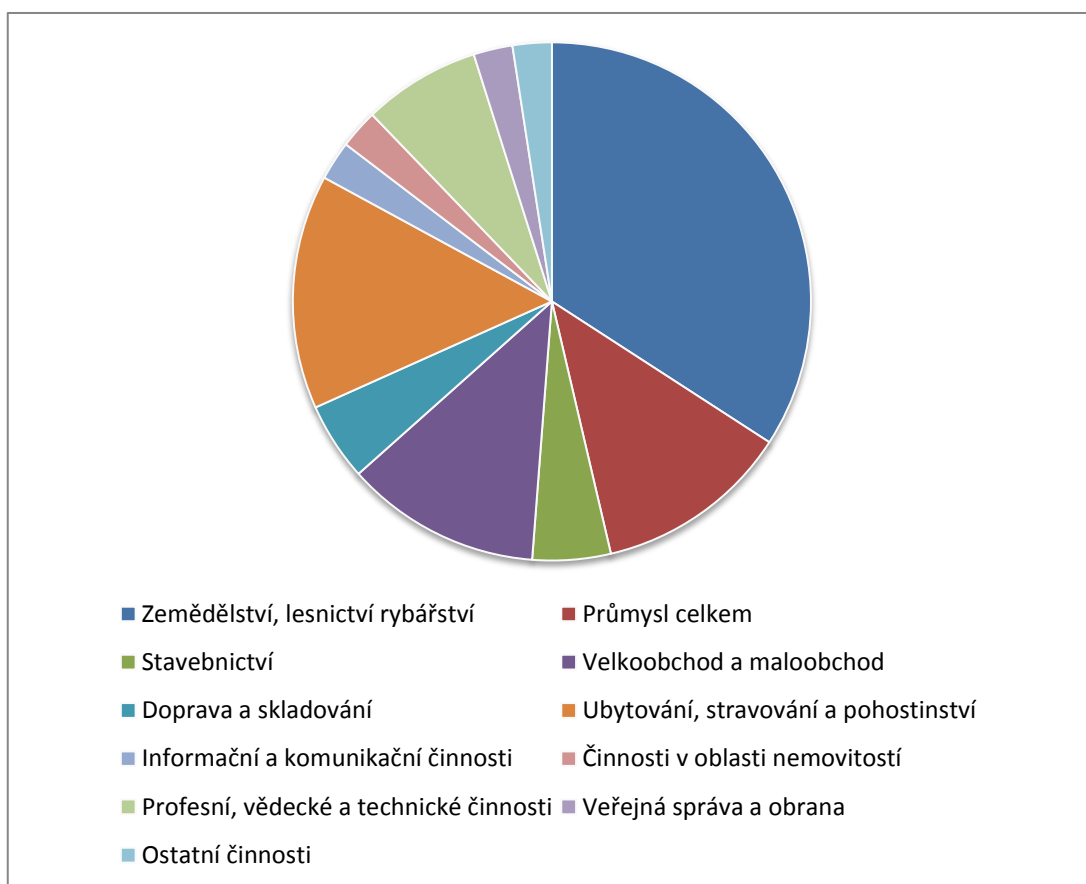

Zdroj: vlastní zpracování podle dat z ČSÚ (2018b), Historický lexikon obcí 1869-2011 (2016)

Nejbližším větším městem je Sušice, která je vzdálená od Rejštejna necelých 14 km (mapy.cz, 2018). Horažďovice jsou vzdálené zhruba 32 km a okresní město Klatovy leží od Rejštejna necelých 44 km (mapy.cz, 2018). Stav silnic také není příznivý.

V okolí se nachází především silnice I. a II. třídy (Příloha F). V důsledku nevyhovující polohy města a nedostatečné občanské vybavenosti dochází k poklesu obyvatel v Rejštejně.

Graf č. 17: Podnikatelské subjekty podle převažující činnosti v roce 2017 ve městě Rejštejnu

Zdroj: Český statistický úřad (2017)

V Rejštejně převažuje z velké části zemědělská činnost. Druhou převažující činností je podnikání v oblasti ubytování, stravování a pohostinství. Další podstatnou část ze všech subjektů tvoří průmysl a velkoobchod a maloobchod.

Graf č. 17 jen potvrzuje fakt, že Rejštejn je město, které plní především rekreační funkci. Rejštejn je nejjihněji položené město v okrese Klatovy. Vzhledem ke své poloze, nevyhovující občanské vybavenosti a nedostatečné dopravní infrastruktuře je patrné, že město nemá dostatečné podmínky pro to, aby se dále rozvíjelo.

12 Závěr

Tato bakalářská práce si kladla za cíl především charakterizovat změny městského osídlení na území dnešního Plzeňského kraje od roku 1950 až do současnosti. Za období, které je dlouhé necelých 70 let, se města a obyvatelé, kteří v nich žijí, celkem změnili. Od začátku sledovaného období docházelo k pokračující fázi urbanizace. Míra urbanizace rostla od roku sčítání v roce 1950 do roku sčítání v roce 1991. Příčinou byl stále se rozvíjející průmysl, který se koncentruje ve městech, především v jejich okrajových částech. V důsledku toho, že města nabízela stále více nových pracovních příležitostí, se lidé více stěhovali do měst. V těchto letech ještě nebylo běžné, aby v každé rodině byl automobil a ani stav dopravní infrastruktury nebyl tak příznivý, jako je dnes. Proto bylo obtížnější za prací denně dojíždět, a proto se lidé za prací raději stěhovali. Právě v tomto období, konkrétně mezi 60. a 80. lety 20. století, docházelo k největší výstavbě sídlišť ve městech. Po sčítání v roce 1991 začíná míra urbanizace klesat a dochází k pokračující fázi, kterou je suburbanizace.

Na území Plzeňského kraje se v současnosti nachází celkem 57 měst s rozdílným počtem obyvatel, který se za sledované období měnil. Proto byla města rozdělena do určitých velikostních skupin podle počtu obyvatel v nich žijících.

V první skupině měst jsou města, ve kterých žije nejmenší počet obyvatel, tedy do 1 999 obyvatel. V současné době je to nejpočetnější skupina měst v Plzeňském kraji. V roce 1950 se nacházelo nejvíce těchto měst v okrese Plzeň-sever. V současnosti již tomu tak není, a to v důsledku nárůstu počtu obyvatel ve městech nacházejících se v okrese Plzeň-sever, jako je Horní Bříza, Kaznějov a Třemošná. Příčinou nárůstu počtu obyvatel v těchto městech je především dobrá dopravní dostupnost do krajského města a dostatek pracovních příležitostí. Město Třemošná je dokonce napojeno na městskou hromadnou dopravu města Plzně. V roce 2018 je rozložení těchto měst jiné. Většina se nachází v příhraničních okresech, především v okrese Klatovy. V roce 1950 tomu tak nebylo a stalo se tak díky poklesu počtu obyvatel ve městech. Jedná se především o města nacházející se v blízkosti okresního města Klatov, jako jsou např. Švihov, Plánice a Nalžovské Hory. Co se týče stárnutí obyvatelstva, v této skupině měst se nachází města s nejvyšším indexem stárnutí, kdy nejvyšší hodnota dosáhla celkem 190%. Jedná se o město Nalžovské Hory v okrese Klatovy. Příčinou stárnutí obyvatel je nedostatek pracovních příležitostí a špatná dopravní dostupnost.

Ve druhé skupině měst se nachází města, ve kterých žije od 2 000 do 4 999 obyvatel. V roce 1950 to byla nejpočetnější skupina měst. V současnosti již tomu tak není. V roce 1950 se nacházelo nejvíce těchto měst v okrese Klatovy. Dnes už vypadá rozložení měst jinak, jelikož ve většině měst došlo od roku 1950 do současnosti k poklesu obyvatel s výjimkou Horažďovic, u kterých počet obyvatel vzrostl. V roce 2018 se nachází největší počet těchto měst v okresech Plzeň-jih a Plzeň-sever. Je tomu tak proto, že stále více lidí se soustřeďuje poblíž města Plzeň. Díky zlepšující se dopravní infrastruktuře a pracovním příležitostem není v současné době takový problém za práci dojíždět. Nejvyššího indexu stáří dosahuje město Mirošov s hodnotou 181 %. Je tomu tak proto, že ve městě je dostatek sociálních zařízení.

Ve třetí skupině měst jsou města s počtem obyvatel od 5 000 do 9 999 obyvatel. Počet těchto měst za sledované období vzrostl. V některých městech se stalo, že došlo k nárůstu počtu obyvatel a města přesáhla hranici 10 000 obyvatel. V jiných případech došlo k opačnému případu, kdy v některých městech stoupl počet obyvatel a města přesáhla hranici 5 000 obyvatel. Nejvyšší index stáří z těchto měst vykazuje město Horažďovice, kdy jeho hodnota je 149 %.

Čtvrtá skupina měst je tvořena městy s počtem obyvatel od 10 000 do 99 999 obyvatel. I přesto, že skupina má horní hranici u 99 999 obyvatel, město s nejvyšším počtem obyvatel jsou v současné době Klatovy s 22 288 obyvatel. V roce 1950 bylo na území dnešního Plzeňského kraje pouze jedno takové město, a tím bylo město Klatovy. V průběhu sledovaného období počet měst stoupl a v současné době je v kraji pět takových měst. Největší nárůst nastal mezi roky sčítání 1970 a 1980. Stalo tak v důsledku nárůstu počtu obyvatel ve městech. Index stáří mají města v této velikostní skupině bez větších výkyvů. Nejvyšší index stáří má město Klatovy, kdy jeho hodnota dosahuje 154%.

V poslední skupině měst s počtem obyvatel nad 100 000 se nachází pouze jediné město, a tím je město Plzeň, které má se svými více než 170 000 obyvateli nejdominantnější postavení v celém Plzeňském kraji. V Plzni došlo k velkému nárůstu počtu obyvatel v důsledku rozvoje průmyslu. Toto město je sídlem mnoha společností a nabízí velké množství pracovních příležitostí. Během sledovaného období došlo k připojení několika okolních obcí a k výstavbě mnoha sídlišť. Díky zlepšení dopravní infrastruktury již není

v současné době takový problém dojíždět za prací, proto dochází k nárůstu počtu obyvatel i v okolních městech.

V závěru bakalářské práce byly provedeny případové studie, kde byla podrobněji rozebrána tři města. Jednalo se o města, kde u jednoho došlo během sledovaného období k nárůstu počtu obyvatel, u jednoho k poklesu a jedno město stagnuje v počtu obyvatel. Proto, aby se město rozvíjelo, je nutné, aby byly splněny určité podmínky. Nejdůležitější je, aby ve městě byla základní občanská vybavenost, dostatek pracovních příležitostí a vyhovující zdravotní či sociální zařízení k plnění potřeb. Další výhodou pro rozvoj města je dobrá poloha v souvislosti s vyhovující dopravní infrastrukturou. V tomto konkrétním příkladu bylo zkoumáno město Tachov, které splňuje veškeré již zmíněné podmínky. V případě, že město tyto podmínky nesplňuje, dochází k poklesu počtu obyvatel či město stagnuje. Příkladem poklesu obyvatel je město Rejštejn. V Rejštejnu se nenachází mateřská ani základní škola. Zároveň město postrádá jakékoliv sociální či zdravotnické zařízení. Ve městě Kožlany, kde počet obyvatel stagnuje, se nachází alespoň mateřská a základní škola a zdravotnické zařízení.

Seznam použité literatury

- ANDERLE, Jan, DUDÁK, Vladislav, ed. *Plzeňsko: příroda, historie, život*. Praha: Baset, 2008. 879 s. ISBN 978-80-7340-100-9.
- ČAPKA, František, Lubomír SLEZÁK a Jaroslav VACULÍK. *Nové osídlení pohraničí českých zemí po druhé světové válce*. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 2005. ISBN 80-7204-419-2.
- HORSKÁ, Pavla, MAUR, Eduard, MUSIL, Jiří. *Zrod velkoměsta: Urbanizace českých zemí a Evropa*. Praha: Paseka, 2002. 352 s. ISBN 80-7185-409-3.
- JACKSON, Jiřina. Urban sprawl. *Urbanismus a územní rozvoj*, 2002. 5 (6), 21-28.
- MUSIL, Jiří a kol. *Lidé a sídliště*. 1. vyd. Praha: Svoboda, 1985. 333 s. ISBN 25-022-85.
- KALIBOVÁ, Květa, PAVLÍK Zdeněk a VODÁKOVÁ Alena, ed. *Demografie (nejen) pro demografy*. 3., přeprac. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2009. s. 128. ISBN 978-80-7419-012-4.
- MIŠTERA, Ludvík. *Geografie krajů ČSSR*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1984. Učebnice pro vysoké školy. 339 s.
- OUŘEDNÍČEK, Martin. Teorie stádií vývoje měst a diferenciální urbanizace. *Geografie*, 2000. 105 (4), 361-369.
- RABUŠIC, Ladislav. *Česká společnost stárne*. Brno: Masarykova univerzita, 1995. Rubikon (Masarykova univerzita). s. 192. ISBN 80-210-1155-6.
- ROUBÍČEK, Vladimír. *Úvod do demografie*. 1. vyd. Praha: Codex Bohemia, s. r. o., 1997. 352 s. ISBN 80-85963-43-4.
- SÝKORA, Luděk. Suburbanizace a její společenské důsledky. *Sociologický časopis*, 2003. 39 (2), 217-233.
- ŠILHÁNKOVÁ, Vladimíra. *Ekonomické a bezpečnostní dopady (sub)urbanizace*. Hradec Králové: Civitas per Populi, 2013. 234 s. ISBN 978-80-87756-04-1.
- ŠILHÁNKOVÁ, Vladimíra a kol. *Suburbanizace - hrozba fungování (malých) měst*. 1. vyd. Hradec Králové: Civitas der Populi, 2007. 234 s. ISBN 978-80-903813-3-9.

- ŠPAČEK, Ondřej. Česká panelová sídliště: faktory stability a budoucího vývoje. *Sociologický časopis*, 2012. 48 (5), 965-988.
- TOUŠEK, Václav, KUNC, Josef, VYSTOUPIL, Jiří. *Ekonomická a sociální geografie*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008. 411 s. ISBN 978-80-7380-114-4.
- VOTRUBEC, Ctibor. *Lidská sídla, jejich typy a rozmístění ve světě*. 1. vyd. Praha: Academia, 1980. 396 s. ISBN 21-016-80.

Seznam internetových zdrojů

- Amagasaki Pipe [online]. 2011 [cit. 2018-12-03]. Dostupné z: <http://www.amagasaki-pipe.cz/>
- ARCDATA PRAHA, s.r.o. Digitální vektorová geografická databáze České republiky ArcČR® 500. verze 3.3 [online]. [cit. 2018-11-07]. Dostupné z: <https://www.arcdata.cz/produkty/geograficka-data/arccr-500>
- Centrum sociálních služeb. *Domov Harmonie* [online]. [cit. 2018-11-22]. Dostupné z: <http://www.dhmirov.cz/>
- Epravo. *Okresní úřady byly zrušeny, okresy jako správní celky však nikoli* [online]. © EPRAVO.CZ – Sběrka zákonů, judikatura, právo, 2003 [cit. 2018-11-30]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/okresni-urady-byly-zruseny-okresy-jako-spravni-celky-vsak-nikoli-20541.html?mail>
- ČSÚ, 2006: Český statistický úřad. *Města a městečka Plzeňského kraje*. [online]. 2006 [cit. 2018-11-09]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/mesta-a-mestecka-plzenskeho-kraje-n-dn6jrcmhof>
- ČSÚ, 2014: Český statistický úřad. *Plzeňský kraj - obce s rozšířenou působností (ORP)*. [online]. 2014 [cit.2018-11-06]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xp/plzensky_kraj_obce_s_rozsirenou_pusobnosti_-orp
- ČSÚ, 2016: Český statistický úřad. *Historický lexikon obcí 1869 - 2011*. [online]. 2016 [cit. 2018-10-12]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/historicky-lexikon-obci-1869-az-2015>
- ČSÚ, 2017: Český statistický úřad. *Veřejná databáze - počet a věkové složení obyvatel k 31. 12. podle obcí*. [online]. 2017 [cit. 2018-10-16]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/index.jsf?page=vystup-objekt-parametry&pvo=DEM03&pvokc=&sp=A&skupId=526&filtr=G~F_M~F_Z~F_R~F_P~_S~_U~501_null_&katalog=30845&z=T

- ČSÚ, 2018a: Český statistický úřad. *Charakteristika Plzeňského kraje* [online]. 2018. [cit. 2018-11-16]. Dostupné z: https://www.czso.cz/documents/11252/17840049/charakteristika_kraj.pdf/69b5df83-6174-4024-871c-6ae89d2c474b?version=1.5
- ČSÚ, 2018b: Český statistický úřad. *Počet obyvatel v obcích k 1. 1. 2018*. [online]. 2018. [cit. 2018-10-07]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich-see2a5tx8j>
- ČSÚ, 2018c: Český statistický úřad. *Databáze demografických údajů za obce ČR*. [online]. 2018 [cit. 2018-11-22]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/databaze-demografickych-udaju-za-obce-cr>
- Historie. *Škoda* [online]. 2018 [cit. 2018-11-22]. Dostupné z: <https://www.skoda.cz/historie/>
- „Husákovy“ versus „Havlovy děti“. *Statistika & My: Měsíčník Českého statistického úřadu* [online]. 2013 [cit. 2018-11-06]. Dostupné z: <http://www.statistikaamy.cz/2013/12/husakovy-versus-havlovy-deti/>
- Kontaminovaná místa. *Národní inventarizace kontaminovaných míst* [online]. 2009 [cit. 2018-11-22]. Dostupné z: <https://kontaminace.cenia.cz/>
- *Mapy* [online]. 2018 [cit. 2018-11-22]. Dostupné z: <https://mapy.cz/zakladni?x=12.9296000&y=49.5328000&z=11>
- Plzeň je dobrým místem pro život, ukazuje celorepublikové srovnání měst. *Město Plzeň* [online]. 2017 [cit. 2018-11-10]. Dostupné z: <https://www.plzen.eu/obcan/aktuality/aktuality-z-mesta/plzen-je-dobrym-mistem-pro-zivot-ukazuje-celorepublikove-srovnani-mest.aspx>
- Po stopách historie města. *Město Plzeň* [online]. 2016 [cit. 2018-11-10]. Dostupné z: <https://www.plzen.eu/obcan/o-meste/historie-mesta/po-stopach-historie-mesta/>
- *Regionální informační servis* [online]. 2016 [cit. 2018-11-22]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs>
- Silniční síť Plzeňského kraje. *Portál digitální mapy veřejné správy Plzeňského kraje* [online]. [cit. 2018-12-03]. Dostupné z: http://geoportal.plzensky-kraj.cz/gs/data/uploads/ke_stazeni/zakladni_mapy/a3_pk_silnice.jpg

- Tachov. *Místopisný průvodce po České republice* [online]. [cit. 2018-11-20]. Dostupné z: <https://www.mistopisy.cz/pruvodce/obec/9733/tachov/historie/>
- Tachov. *20.století* [online]. [cit. 2018-11-20]. Dostupné z: <http://www.tachov.cz/20-stoleti.html>
- Územně správní členění České republiky. *Národní ústav pro vzdělávání* [online]. 2018 [cit. 2018-11-06]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/t/informace-o-uzemne-spravnim-cleneni-ceske-republiky>
- Ve výzkumu Místo pro život obhájil Plzeňský kraj bronzovou příčku. *Plzeňský kraj* [online]. 2016 [cit. 2018-11-06]. Dostupné z: <http://www.plzensky-kraj.cz/cs/clanek/ve-vyzkumu-misto-pro-zivot-obhajil-plzensky-kraj-bronzovou-pricku>
- Vyhláška zastupitelstva města Plzně,č.11/2002. [online]. 2002 [cit. 2018-11-29]. Dostupné z: <https://vyhlasky.plzen.eu/soubor/77>
- WEBHOUSE. Plzeňský kraj. *Města a obce online*. [online]. © 1996-2017, web & design [cit. 3.3.2018] Dostupné z: http://mesta.obce.cz/zs-kraj/vyhledat_kraj-43.htm

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Nárůst či úbytek měst a obyvatel v daných velikostních kategoriích

Tabulka č. 2: Procentuální vyjádření obyvatel žijících ve městech do 1 999 obyvatel k celkovému počtu obyvatel v Plzeňském kraji od roku 1950 do roku 2018

Tabulka č. 3: Procentuální vyjádření obyvatel žijících ve městech, která mají od 2 000 do 4 999 obyvatel k celkovému počtu obyvatel v Plzeňském kraji od roku 1950 do 2018

Tabulka č. 4: Procentuální vyjádření obyvatel žijících ve městech, která mají od 5 000 do 9 999 obyvatel k celkovému počtu obyvatel v Plzeňském kraji od roku 1950 do 2018

Tabulka č. 5: Procentuální vyjádření obyvatel žijících ve městech, která mají od 10 000 do 99 999 obyvatel, k celkovému počtu obyvatel v Plzeňském kraji od roku 1950 do 2018

Tabulka č. 6: Procentuální vyjádření obyvatel žijících v Plzni, k celkovému počtu obyvatel v Plzeňském kraji od roku 1950 do 2018

Tabulka č. 7: Porovnání počtu obyvatel pomocí bazického indexu pro vybraná města v letech 1950 a 2018

Seznam obrázků

Obrázek č. 1: Druhy suburbanizace

Obrázek č. 2: Města v roce 1950 podle počtu obyvatel na území dnešního Plzeňského kraje

Obrázek č. 3: Města podle počtu obyvatel na území Plzeňského kraje v roce 2018

Obrázek č. 4: Obvody obcí s rozšířenou působností v Plzeňském kraji v roce 2018

Obrázek č. 5: Letecký snímek Plzně, část Plzeň-Bory v roce 1956

Obrázek č. 6: Letecký snímek Plzně, část Plzeň-Bory v roce 2018

Seznam grafů

Graf č. 1: Početní vývoj měst v daných velikostních kategoriích v Plzeňském kraji od roku 1950 do roku 2018

Graf č. 2: Vývoj počtu obyvatel a míra urbanizace na území dnešního Plzeňského kraje od roku 1950 do roku 2018

Graf č. 3: Vývoj počtu měst na území dnešního Plzeňského kraje, která mají v určitých letech do 1 999 obyvatel a vývoj počtu obyvatel v nich žijících od roku 1950 do roku 2018

Graf č. 4: Index stáří v letech 1970 a 2018 ve městech, která leží na území dnešního Plzeňského kraje a mají v roce 2018 do 1 999 obyvatel

Graf č. 5: Vývoj počtu měst, která mají od 2 000 do 4 999 obyvatel a vývoj počtu obyvatel v nich žijících od roku 1950 do roku 2018

Graf č. 6: Index stáří ve městech, která mají v současnosti od 2 000 do 4 999 obyvatel

Graf č. 7: Vývoj počtu měst, která mají od 5 000 do 9 999 obyvatel a vývoj počtu obyvatel v nich žijících od roku 1950 do roku 2018

Graf č. 8: Index stáří ve městech, která mají k r. 2018 od 5 000 - 9 999 obyvatel

Graf č. 9: Vývoj počtu měst, která mají od 10 000 do 99 999 obyvatel a vývoj počtu obyvatel v nich žijících od roku 1950 do roku 2018

Graf č. 10: Index stáří ve městech ležících na území dnešního Plzeňského kraje, která mají k r. 2018 od 10 000 do 99 999 obyvatel

Graf č. 11: Vývoj počtu obyvatel ve městě Plzeň od roku 1950 do roku 2018

Graf č. 12: Vývoj počtu obyvatel ve vybraných letech ve městě Tachov od roku 1950 do roku 2018

Graf č. 13: Podnikatelské subjekty podle převažující činnosti v Tachově v roce 2017

Graf č. 14: Vývoj počtu obyvatel ve městě Kožlany ve vybraných letech od roku 1950 do roku 2018

Graf č. 15: Podnikatelské subjekty podle převažující činnosti v Kožlanech v roce 2017

Graf č. 16: Vývoj počtu obyvatel ve městě Rejštejn ve vybraných letech od roku 1950 do roku 2018

Graf č. 17: Podnikatelské subjekty podle převažující činnosti v roce 2017 ve městě Rejštejn

Seznam příloh

Příloha A: Rozdělení měst na území dnešního Plzeňského kraje do velikostních skupin podle okresů od roku 1950 do roku 2018

Příloha B: Počet obyvatel ve městech na území dnešního Plzeňského kraje rozdělených podle určených velikostních skupin za vybrané roky od roku 1950 do roku 2018

Příloha C: Věková struktura obyvatel a vypočítaný index stáří ve městech na území dnešního Plzeňského kraje za roky 1970 a 2017

Příloha D: Počet obyvatel žijících na území dnešního Plzeňského celkem, a počet obyvatel žijících ve městech od roku 1950 do roku 2018

Příloha E: Nárůst či pokles počtu obyvatel ve městech na území dnešního Plzeňského kraje za vybrané sledované roky, kterými jsou rok 1950 a rok 2018

Příloha F: Silniční síť na území Plzeňského kraje

Příloha G: Podnikatelské subjekty podle převažující činnosti ve městech Tachov, Kozlany a Rejštejn, k 31. 12. 2017

Přílohy

Příloha A: Rozdělení měst na území dnešního Plzeňského kraje do velikostních skupin podle okresů od roku 1950 do roku 2018

1950				
Okres Domažlice				
do 1 999	2 000 - 4 999	5 000 - 9 999	10 000 - 99 999	100 000 a více
Hostouň	Bělá nad Radbuzou	Domažlice		
Poběžovice	Holýšov			
	Horšovský Týn			
	Kdyně			
	Staňkov			
Okres Klatovy				
do 1 999	2 000 - 4 999	5 000 - 9 999	10 000 - 99 999	100 000 a více
Hartmanice	Horažďovice	Sušice	Klatovy	
Měčín	Janovice n. Úhlavou			
Rabí	Kašperské Hory			
Rejštejn	Nalžovské Hory			
Strážov	Nýrsko			
	Plánice			
	Švihov			
	Železná Ruda			
Okres Plzeň-město				
do 1 999	2 000 - 4 999	5 000 - 9 999	10 000 - 99 999	100 000 a více
	Starý Plzenec			Plzeň
Okres Plzeň-jih				
do 1 999	2 000 - 4 999	5 000 - 9 999	10 000 - 99 999	100 000 a více
	Blovice	Přeštice		
	Dobřany			
	Kasejovice			
	Nepomuk			
	Spálené Poříčí			
	Stod			
Okres Plzeň-sever				
do 1 999	2 000 - 4 999	5 000 - 9 999	10 000 - 99 999	100 000 a více
Horní Bříza	Kralovice	Nýřany		
Kaznějov	Plasy			
Kožlany	Třemošná			
Manětín				
Město Touškov				
Úterý				
Všeruby				

Okres Rokycany				
do 1 999	2 000 - 4 999	5 000 - 9 999	10 000 - 99 999	100 000 a více
Hrádek	Radnice	Rokycany		
Mirošov				
Mýto				
Zbiroh				
Okres Tachov				
do 1 999	2 000 - 4 999	5 000 - 9 999	10 000 - 99 999	100 000 a více
Bezručice	Bor	Stříbro		
Černošín	Planá			
Kladruby	Tachov			
Přimda				
1961				
Okres Domažlice				
do 1 999	2 000 - 4 999	5 000 - 9 999	10 000 - 99 999	100 000 a více
Bělá nad Radbuzou	Holýšov	Domažlice		
Hostouň	Horšovský Týn			
Poběžovice	Kdyně			
	Staňkov			
Okres Klatovy				
do 1 999	2 000 - 4 999	5 000 - 9 999	10 000 - 99 999	100 000 a více
Hartmanice	Janovice n. Úhlavou	Horažďovice	Klatovy	
Kašperské Hory	Nalžovské Hory	Sušice		
Měčín	Nýrsko			
Rabí	Plánice			
Rejštejn	Švihov			
Strážov				
Železná Ruda				
Okres Plzeň-město				
do 1 999	2 000 - 4 999	5 000 - 9 999	10 000 - 99 999	100 000 a více
	Starý Plzenec			Plzeň
Okres Plzeň-jih				
do 1 999	2 000 - 4 999	5 000 - 9 999	10 000 - 99 999	100 000 a více
	Blovice	Přeštice		
	Dobřany			
	Kasejovice			
	Nepomuk			
	Spálené Poříčí			
	Stod			
Okres Plzeň-sever				
do 1 999	2 000 - 4 999	5 000 - 9 999	10 000 - 99 999	100 000 a více
Kožlany	Horní Bříza	Nýřany		
Manětín	Kaznějov			

Město Touškov	Kralovice			
Úterý	Plasy			
Všeruby	Třemošná			
Okres Rokycany				
do 1 999	2 000 - 4 999	5 000 - 9 999	10 000 - 99 999	100 000 a více
Mírošov	Hrádek		Rokycany	
Mýto	Radnice			
	Zbiroh			
Okres Tachov				
do 1 999	2 000 - 4 999	5 000 - 9 999	10 000 - 99 999	100 000 a více
Bezručice	Bor	Stříbro		
Černošín	Planá	Tachov		
Kladruby				
Přimda				

1970				
Okres Domažlice				
do 1 999	2 000 - 4 999	5 000 - 9 999	10 000- 99 999	100 000 a více
Bělá nad Raduzou	Holýšov	Domažlice		
Hostouň	Horšovský Týn			
Poběžovice	Kdyně			
	Staňkov			
Okres Klatovy				
do 1 999	2 000 - 4 999	5 000 - 9 999	10 000- 99 999	100 000 a více
Hartmanice	Janovice n. Úhlavou	Horažďovice	Klatovy	
Kašperské Hory	Nýrsko	Sušice		
Měčín	Plánice			
Nalžovské Hory	Švihov			
Rabí				
Rejštejn				
Strážov				
Železná Ruda				
Okres Plzeň-město				
do 1 999	2 000 - 4 999	5 000 - 9 999	10 000- 99 999	100 000 a více
	Starý Plzenec			Plzeň
Okres Plzeň-jih				
do 1 999	2 000 - 4 999	5 000 - 9 999	10 000- 99 999	100 000 a více
Kasejovice	Blovice	Přeštice		
	Dobřany			

	Nepomuk			
	Spálené Poříčí			
	Stod			
Okres Plzeň-sever				
do 1 999	2 000 - 4 999	5 000 - 9 999	10 000- 99 999	100 000 a více
Kožlany	Horní Bříza	Nýřany		
Manětín	Kaznějov			
Město Touškov	Kralovice			
Úterý	Plasy			
Všeruby	Třemošná			
Okres Rokycany				
do 1 999	2 000 - 4 999	5 000 - 9 999	10 000- 99 999	100 000 a více
Mýto	Hrádek		Rokycany	
	Mirošov			
	Radnice			
	Zbiroh			
Okres Tachov				
do 1 999	2 000 - 4 999	5 000 - 9 999	10 000- 99 999	100 000 a více
Bezručice	Bor	Stříbro		
Černošín	Planá	Tachov		
Kladruby				
Přimda				

1980				
Okres Domažlice				
do 1 999	2 000 - 4 999	5 000 - 9 999	10 000 - 99 999	100 000 a více
Bělá nad Radbuzou	Holýšov		Domažlice	
Hostouň	Horšovský Týn			
Poběžovice	Kdyně			
	Staňkov			
Okres Klatovy				
do 1 999	2 000 - 4 999	5 000 - 9 999	10 000 - 99 999	100 000 a více
Hartmanice	Janovice n. Úhlavou	Horažďovice	Klatovy	
Kašperské Hory	Nýrsko		Sušice	
Měčín				
Nalžovské Hory				
Plánice				
Rabí				
Rejštejn				
Strážov				

Švihov				
Železná Ruda				
Okres Plzeň-město				
do 1 999	2 000 - 4 999	5 000 - 9 999	10 000 - 99 999	100 000 a více
	Starý Plzenec			Plzeň
Okres Plzeň-jih				
do 1 999	2 000 - 4 999	5 000 - 9 999	10 000 - 99 999	100 000 a více
Kasejovice	Blovice	Dobřany		
	Nepomuk	Přeštice		
	Spálené Poříčí			
	Stod			
Okres Plzeň-sever				
do 1 999	2 000 - 4 999	5 000 - 9 999	10 000 - 99 999	100 000 a více
Kožlany	Horní Bříza	Nýřany		
Manětín	Kaznějov			
Město Touškov	Kralovice			
Úterý	Plasy			
Všeruby	Třemošná			
Okres Rokycany				
do 1 999	2 000 - 4 999	5 000 - 9 999	10 000 - 99 999	100 000 a více
Mýto	Hrádek		Rokycany	
Radnice	Mírošov			
	Zbiroh			
Okres Tachov				
do 1 999	2 000 - 4 999	5 000 - 9 999	10 000 - 99 999	100 000 a více
Bezručovice	Bor	Stříbro	Tachov	
Černošín	Planá			
Kladruby				
Přimda				

1991				
Okres Domažlice				
do 1 999	2 000 - 4 999	5 000 - 9 999	10 000 - 99 999	100 000 a více
Bělá nad Radbuzou	Holíšov	Horšovský Týn	Domažlice	
Hostouň	Kdyně			
Poběžovice	Staňkov			
Okres Klatovy				
do 1 999	2 000 - 4 999	5 000 - 9 999	10 000 - 99 999	100 000 a více
Hartmanice	Janovice n. Úhlavou	Horažďovice	Klatovy	
Kašperské Hory	Nýrsko		Sušice	
Měčín				
Nalžovské Hory				
Plánice				

Rabí				
Rejštejn				
Strážov				
Švihov				
Železná Ruda				
Okres Plzeň-město				
do 1 999	2 000 - 4 999	5 000 - 9 999	10 000 - 99 999	100 000 a více
	Starý Plzenec			Plzeň
Okres Plzeň-jih				
do 1 999	2 000 - 4 999	5 000 - 9 999	10 000 - 99 999	100 000 a více
Kasejovice	Blovice	Dobřany		
	Nepomuk	Přeštice		
	Spálené Poříčí			
	Stod			
Okres Plzeň-sever				
do 1 999	2 000 - 4 999	5 000 - 9 999	10 000 - 99 999	100 000 a více
Kožlany	Horní Bříza	Nýřany		
Manětín	Kaznějov			
Město Touškov	Kralovice			
Úterý	Plasy			
Všeruby	Třemošná			
Okres Rokycany				
do 1 999	2 000 - 4 999	5 000 - 9 999	10 000 - 99 999	100 000 a více
Mýto	Hrádek		Rokycany	
Radnice	Mirošov			
	Zbiroh			
Okres Tachov				
do 1 999	2 000 - 4 999	5 000 - 9 999	10 000 - 99 999	100 000 a více
Bezručice	Bor	Planá	Tachov	
Černošín		Stříbro		
Kladruby				
Přimda				

2001				
Okres Domažlice				
do 1 999	2 000 - 4 999	5 000 - 9 999	10 000 - 99 999	100 000 a více
Bělá nad Radbuzou	Holýšov		Domažlice	
Hostouň	Horšovský Týn			
Poběžovice	Kdyně			
	Staňkov			
Okres Klatovy				
do 1 999	2 000 - 4 999	5 000 - 9 999	10 000 - 99 999	100 000 a více

Hartmanice	Janovice n. Úhlavou	Horažďovice	Klatovy	
Kašperské Hory	Železná Ruda	Nýrsko	Sušice	
Měčín				
Nalžovské Hory				
Plánice				
Rabí				
Rejštejn				
Strážov				
Švihov				
Okres Plzeň-město				
do 1 999	2 000 - 4 999	5 000 - 9 999	10 000 - 99 999	100 000 a více
	Starý Plzenec			Plzeň
Okres Plzeň-jih				
do 1 999	2 000 - 4 999	5 000 - 9 999	10 000 - 99 999	100 000 a více
Kasejovice	Blovice	Dobřany		
	Nepomuk	Přeštice		
	Spálené Poříčí			
	Stod			
Okres Plzeň-sever				
do 1 999	2 000 - 4 999	5 000 - 9 999	10 000 - 99 999	100 000 a více
Kožlany	Horní Bříza	Nýřany		
Manětín	Kaznějov			
Město Touškov	Kralovice			
Úterý	Plasy			
Všeruby	Třemošná			
Okres Rokycany				
do 1 999	2 000 - 4 999	5 000 - 9 999	10 000 - 99 999	100 000 a více
Mýto	Hrádek		Rokycany	
Radnice	Mírošov			
	Zbiroh			
Okres Tachov				
do 1 999	2 000 - 4 999	5 000 - 9 999	10 000 - 99 999	100 000 a více
Bezručice	Bor	Planá	Tachov	
Černošín		Stříbro		
Kladruby				
Přimda				

2011				
Okres Domažlice				
do 1 999	2 000 - 4 999	5 000 - 9 999	10 000 - 99 999	100 000 a více
Bělá nad Radbuzou	Holýšov	Kdyně	Domažlice	
Hostouň	Horšovský Týn			
Poběžovice	Staňkov			

Okres Klatovy				
do 1 999	2 000 - 4 999	5 000 - 9 999	10 000 - 99 999	100 000 a více
Hartmanice	Janovice n. Úhlavou	Horažďovice	Klatovy	
Kašperské Hory	Nýrsko		Sušice	
Měčín				
Nalžovské Hory				
Plánice				
Rabí				
Rejštejn				
Strážov				
Švihov				
Železná Ruda				
Okres Plzeň-město				
do 1 999	2 000 - 4 999	5 000 - 9 999	10 000 - 99 999	100 000 a více
	Starý Plzenec			Plzeň
Okres Plzeň-jih				
do 1 999	2 000 - 4 999	5 000 - 9 999	10 000 - 99 999	100 000 a více
Kasejovice	Blovice	Dobřany		
	Nepomuk	Přeštice		
	Spálené Poříčí			
	Stod			
Okres Plzeň-sever				
do 1 999	2 000 - 4 999	5 000 - 9 999	10 000 - 99 999	100 000 a více
Kozlany	Horní Bříza	Nýřany		
Manětín	Kaznějov			
Úterý	Kralovice			
Všeruby	Město Touškov			
	Plasy			
	Třemošná			
Okres Rokycany				
do 1 999	2 000 - 4 999	5 000 - 9 999	10 000 - 99 999	100 000 a více
Mýto	Hrádek		Rokycany	
Radnice	Mirošov			
	Zbiroh			
Okres Tachov				
do 1 999	2 000 - 4 999	5 000 - 9 999	10 000 - 99 999	100 000 a více
Bezručice	Bor	Planá	Tachov	
Černošín		Stříbro		
Kladruby				
Přimda				
2018				
Okres Domažlice				
do 1 999	2 000 - 4 999	5 000 - 9 999	10 000 - 99 999	100 000 a více
Bělá nad Radbuzou	Horšovský Týn	Holýšov	Domažlice	

Hostouň	Staňkov	Kdyně		
Poběžovice				
Okres Klatovy				
do 1 999	2 000 - 4 999	5 000 - 9 999	10 000 - 99 999	100 000 a více
Hartmanice	Janovice n. Úhlavou	Horažďovice	Klatovy	
Kašperské Hory	Nýrsko		Sušice	
Měčín				
Nalžovské Hory				
Plánice				
Rabí				
Rejštejn				
Strážov				
Švihov				
Železná Ruda				
Okres Plzeň-město				
do 1 999	2 000 - 4 999	5 000 - 9 999	10 000 - 99 999	100 000 a více
		Starý Plzenec		Plzeň
Okres Plzeň-jih				
do 1 999	2 000 - 4 999	5 000 - 9 999	10 000 - 99 999	100 000 a více
Kasejovice	Blovice	Dobřany		
	Nepomuk	Přeštice		
	Spálené Poříčí			
	Stod			
Okres Plzeň-sever				
do 1 999	2 000 - 4 999	5 000 - 9 999	10 000 - 99 999	100 000 a více
Kožlany	Horní Bříza	Nýřany		
Manětín	Kaznějov			
Úterý	Kralovice			
Všeruby	Město Touškov			
	Plasy			
	Třemošná			
Okres Rokycany				
do 1 999	2 000 - 4 999	5 000 - 9 999	10 000 - 99 999	100 000 a více
Mýto	Hrádek		Rokycany	
Radnice	Mirošov			
	Zbiroh			
Okres Tachov				
do 1 999	2 000 - 4 999	5 000 - 9 999	10 000 - 99 999	100 000 a více
Bezručice	Bor	Planá	Tachov	
Černošín		Stříbro		
Kladruby				
Přimda				

Zdroj: Historický lexikon obcí 1869-2011 (2016), Český statistický úřad (2018b)

Příloha B: Počet obyvatel ve městech na území dnešního Plzeňského kraje rozdělených podle určených velikostních skupin za vybrané roky od roku 1950 do roku 2018

1950			
0 - 1 999 obyvatel			
Město	Počet obyvatel	Město	Počet obyvatel
Úterý	509	Hartmanice	1 427
Rabí	857	Město Touškov	1 473
Všeruby	952	Mýto	1 676
Rejštejn	977	Horní Bříza	1 752
Bezručice	983	Manětín	1 753
Přimda	1 038	Poběžovice	1 775
Hrádek	1 147	Mirošov	1 826
Kladruby	1 219	Strážov	1 838
Černošín	1 361	Měčín	1 845
Hostouň	1 401	Zbiroh	1 852
Kožlany	1 411	Kaznějov	1 939
2 000 - 4 999 obyvatel			
Město	Počet obyvatel	Město	Počet obyvatel
Bělá nad Radbuzou	2 020	Holýšov	3 132
Radnice	2 021	Spálené Poříčí	3 203
Kašperské Hory	2 023	Staňkov	3 551
Janovice nad Úhlavou	2 041	Blovice	3 576
Kasejovice	2 159	Třemošná	3 581
Nalžovské Hory	2 298	Planá	3 779
Nepomuk	2 331	Horšovský Týn	3 805
Švihov	2 340	Kdyně	4 025
Plánice	2 610	Starý Plzenec	4 150
Železná Ruda	2 715	Nýrsko	4 390
Kralovice	2 718	Horažďovice	4 624
Plasy	2 783	Tachov	4 843
Stod	2 854	Dobřany	4 859
Bor	2 970		
5 000 - 9 999 obyvatel		10 000 - 99 999 obyvatel	
Město	Počet obyvatel	Město	Počet obyvatel
Přeštice	5 113	Klatovy	17 213
Stříbro	5 280	100 000 obyvatel a více	
Nýřany	5 424	Město	Počet obyvatel

Sušice	8 229	Plzeň	127 447
Domažlice	8 995		
Rokycany	9 216		
1961			
0 - 1 999 obyvatel			
Město	Počet obyvatel	Město	Počet obyvatel
Úterý	507	Hartmanice	1 496
Rejštejn	712	Město Touškov	1 672
Rabí	815	Měčín	1 681
Všeruby	1 041	Kašperské Hory	1 683
Bezručice	1 055	Bělá nad Radbuzou	1 765
Přimda	1 117	Manětín	1 767
Hostouň	1 207	Strážov	1 818
Kladruby	1 354	Mýto	1 823
Kožlany	1 400	Poběžovice	1 826
Černošín	1 412	Mirošov	1 875
Železná Ruda	1 431		
2 000 - 4 999 obyvatel			
Město	Počet obyvatel	Město	Počet obyvatel
Kasejovice	2 002	Stod	3 057
Horní Bříza	2 087	Spálené Poříčí	3 191
Kaznějov	2 120	Bor	3 460
Hrádek	2 174	Staňkov	3 609
Nalžovské Hory	2 208	Blovice	3 696
Radnice	2 220	Holýšov	3 793
Zbiroh	2 220	Třemošná	3 917
Švihov	2 334	Planá	3 922
Janovice nad Úhlavou	2 473	Horšovský Týn	4 094
Nepomuk	2 568	Kdyně	4 193
Plánice	2 639	Nýrsko	4 270
Kralovice	2 778	Starý Plzenec	4 390
Plasy	2 886	Dobřany	4 439
5 000 - 9 999 obyvatel		10 000 - 99 999 obyvatel	
Město	Počet obyvatel	Město	Počet obyvatel
Horažďovice	5 465	Rokycany	11 934
Přeštice	5 520	Klatovy	17 294
Stříbro	5 543	100 000 obyvatel a více	
Tachov	5 606	Město	Počet obyvatel

Nýřany	5 871	Plzeň	140 106
Domažlice	7 723		
Sušice	8 937		
1970			
0 - 1 999 obyvatel			
Město	Počet obyvatel	Město	Počet obyvatel
Úterý	494	Železná Ruda	1 363
Rejštejn	530	Měčín	1 449
Rabí	685	Město Touškov	1 495
Všeruby	858	Manětín	1 542
Přimda	1 006	Strážov	1 620
Bezručice	1 034	Poběžovice	1 627
Hostouň	1 134	Mýto	1 640
Kožlany	1 246	Kašperské Hory	1 683
Kladruby	1 283	Kasejovice	1 698
Hartmanice	1 336	Bělá nad Raduzou	1 712
Černošín	1 349	Nalžovské Hory	1 837
2 000 - 4 999 obyvatel			
Město	Počet obyvatel	Město	Počet obyvatel
Švihov	2 012	Staňkov	3 402
Zbiroh	2 053	Bor	3 416
Radnice	2 064	Stod	3 442
Mírošov	2 186	Blovice	3 751
Plánice	2 229	Třemošná	3 920
Horní Bříza	2 323	Horšovský Týn	4 052
Janovice nad Úhlavou	2 326	Holýšov	4 119
Kaznějov	2 581	Starý Plzenec	4 199
Nepomuk	2 616	Planá	4 251
Spálené Poříčí	2 811	Nýrsko	4 494
Plasy	2 836	Kdyně	4 784
Hrádek	2 859	Dobřany	4 969
Kralovice	3 081		
5 000 - 9 999 obyvatel		10 000 - 99 999	
Město	Počet obyvatel	Město	Počet obyvatel
Horažďovice	5 714	Rokycany	12 585
Přeštice	5 724	Klatovy	19 087
Nýřany	6 191	100 000 obyvatel a více	
Stříbro	6 453	Město	Počet obyvatel

Tachov	8 435	Plzeň	153 524
Domažlice	9 044		
Sušice	9 498		
1980			
0 - 1 999 obyvatel			
Město	Počet obyvatel	Město	Počet obyvatel
Úterý	399	Manětín	1 476
Rejštejn	410	Strážov	1 494
Rabí	606	Mýto	1 497
Všeruby	957	Kasejovice	1 526
Bezručice	1 007	Bělá nad Radbuzou	1 573
Hostouň	1 014	Nalžovské Hory	1 610
Přimda	1 096	Město Touškov	1 657
Hartmanice	1 199	Kašperské Hory	1 701
Železná Ruda	1 215	Poběžovice	1 724
Černošín	1 296	Švihov	1 808
Měčín	1 300	Radnice	1 864
Kladruby	1 381	Plánice	1 903
Kožlany	1 392		
2 000 - 4 999 obyvatel			
Město	Počet obyvatel	Město	Počet obyvatel
Janovice nad Úhlavou	2 152	Blovice	3 732
Mirošov	2 218	Stod	3 776
Zbiroh	2 560	Bor	3 832
Plasy	2 768	Starý Plzenec	4 144
Spálené Poříčí	2 817	Holýšov	4 287
Horní Bříza	3 122	Planá	4 652
Nepomuk	3 206	Kdyně	4 802
Kralovice	3 224	Třemošná	4 856
Kaznějov	3 267	Nýrsko	4 864
Hrádek	3 358	Horšovský Týn	4 966
Staňkov	3 473		
5 000 - 9 999 obyvatel		10 000 - 99 999 obyvatel	
Město	Počet obyvatel	Město	Počet obyvatel
Dobřany	5 171	Sušice	11 047
Horažďovice	6 049	Domažlice	11 256
Nýřany	6 419	Tachov	11 847
Přeštice	6 769	Rokycany	13 555

Stříbro	6 801	Klatovy	21 744
		100 000 obyvatel a více	
		Město	Počet obyvatel
		Plzeň	171 599
1991			
0 - 1 999 obyvatel			
Město	Počet obyvatel	Město	Počet obyvatel
Rejštejn	305	Kasejovice	1 363
Úterý	369	Mýto	1 382
Rabí	538	Nalžovské Hory	1 397
Všeruby	956	Kožlany	1 416
Bezručice	981	Švihov	1 615
Hostouň	1 102	Město Touškov	1 641
Černošín	1 117	Kašperské Hory	1 644
Měčín	1 154	Železná Ruda	1 680
Hartmanice	1 234	Poběžovice	1 705
Přimda	1 282	Bělá nad Radbuzou	1 707
Kladruby	1 304	Radnice	1 729
Strážov	1 343	Plánice	1 762
Manětín	1 350		
2 000 - 4 999 obyvatel			
Město	Počet obyvatel	Město	Počet obyvatel
Mirošov	2 045	Blovice	3 591
Janovice nad Úhlavou	2 067	Stod	3 674
Zbiroh	2 437	Bor	3 787
Spálené Poříčí	2 584	Horní Bříza	4 007
Plasy	2 691	Starý Plzenec	4 054
Hrádek	3 052	Kdyně	4 369
Kaznějov	3 193	Holýšov	4 507
Staňkov	3 199	Třemošná	4 646
Nepomuk	3 211	Nýrsko	4 989
Kralovice	3 340		
5 000 - 9 999 obyvatel		10 000 - 99 999 obyvatel	
Město	Počet obyvatel	Město	Počet obyvatel
Planá	5 045	Sušice	11 308
Horšovský Týn	5 047	Domažlice	11 519
Dobřany	5 624	Tachov	12 833
Horažďovice	5 820	Rokycany	14 731

Přeštice	6 382	Klatovy	23 098
Nýřany	7 158	100 000 obyvatel a více	
Stříbro	7 718	Město	Počet obyvatel
		Plzeň	173 791
2001			
0 - 1 999 obyvatel			
Město	Počet obyvatel	Město	Počet obyvatel
Rejštejn	270	Strážov	1 336
Úterý	384	Přimda	1 358
Rabí	479	Kladruby	1 398
Všeruby	986	Mýto	1 403
Bezručice	990	Kožlany	1 406
Černošín	1 055	Kašperské Hory	1 603
Měčín	1 125	Švihov	1 633
Hartmanice	1 161	Plánice	1 677
Manětín	1 245	Radnice	1 699
Hostouň	1 246	Město Touškov	1 712
Nalžovské Hory	1 255	Bělá nad Radbuzou	1 727
Kasejovice	1 280	Poběžovice	1 757
2 000 - 4 999 obyvatel			
Město	Počet obyvatel	Město	Počet obyvatel
Železná Ruda	2 017	Kralovice	3 490
Janovice nad Úhlavou	2 034	Nepomuk	3 546
Mirošov	2 237	Blovice	3 868
Spálené Poříčí	2 512	Bor	3 961
Zbiroh	2 593	Starý Plzenec	4 243
Plasy	2 621	Horní Bříza	4 487
Hrádek	2 900	Holýšov	4 581
Kaznějov	2 999	Třemošná	4 624
Staňkov	3 066	Kdyně	4 900
Stod	3 443	Horšovský Týn	4 938
5 000 - 9 999 obyvatel		10 000 - 99 999 obyvatel	
Město	Počet obyvatel	Město	Počet obyvatel
Nýrsko	5 109	Domažlice	11 048
Planá	5 400	Sušice	11 462
Dobřany	5 666	Tachov	12 696
Horažďovice	5 716	Rokycany	14 305

Přeštice	6 453	Klatovy	23 033
Nýřany	6 913	100 000 obyvatel a více	
Stříbro	7 745	Město	Počet obyvatel
		Plzeň	166 118
2011			
0 - 1 999 obyvatel			
Město	Počet obyvatel	Město	Počet obyvatel
Rejštejn	236	Hostouň	1 365
Úterý	416	Kašperské Hory	1 412
Rabí	479	Kožlany	1 463
Bezdrůžice	894	Přimda	1 481
Hartmanice	1 037	Kladruby	1 496
Měčín	1 104	Mýto	1 506
Černošín	1 124	Poběžovice	1 637
Nalžovské Hory	1 140	Švihov	1 645
Manětín	1 154	Plánice	1 660
Všeruby	1 227	Radnice	1 733
Kasejovice	1 266	Bělá nad Radbuzou	1 735
Strážov	1 307	Železná Ruda	1 846
2 000 - 4 999 obyvatel			
Město	Počet obyvatel	Město	Počet obyvatel
Město Touškov	2 077	Stod	3 801
Janovice nad Úhlavou	2 263	Nepomuk	3 809
Mirošov	2 343	Bor	4 140
Zbiroh	2 567	Blovice	4 177
Plasy	2 572	Horní Bříza	4 356
Spálené Poříčí	2 660	Třemošná	4 878
Hrádek	2 844	Holýšov	4 907
Kaznějov	3 031	Horšovský Týn	4 924
Staňkov	3 279	Starý Plzenec	4 952
Kralovice	3 453	Nýrsko	4 990
5 000 - 9 999 obyvatel		10 000 - 99 999 obyvatel	
Město	Počet obyvatel	Město	Počet obyvatel
Kdyně	5 197	Domažlice	10 997
Planá	5 458	Sušice	11 037
Horažďovice	5 474	Tachov	12 548
Dobřany	6 769	Rokycany	13 989

Nýřany	6 965	Klatovy	22 133
Přeštice	7 275	100 000 obyvatel a více	
Stříbro	7 926	Město	Počet obyvatel
		Plzeň	170 332
2018			
0 - 1 999 obyvatel			
Město	Počet obyvatel	Město	Počet obyvatel
Rejštejn	254	Kožlany	1 432
Úterý	472	Všeruby	1 454
Rabí	497	Kašperské Hory	1 462
Bezdrůžice	938	Poběžovice	1 562
Hartmanice	1 000	Mýto	1 565
Manětín	1 125	Přimda	1 582
Měčín	1 153	Kladruby	1 587
Černošín	1 161	Železná Ruda	1 630
Nalžovské Hory	1 163	Plánice	1 651
Kasejovice	1 282	Švihov	1 689
Hostouň	1 338	Bělá nad Radbuzou	1 739
Strážov	1 408	Radnice	1 798
2 000 - 4 999 obyvatel			
Město	Počet obyvatel	Město	Počet obyvatel
Město Touškov	2 176	Kralovice	3 497
Janovice nad Úhlavou	2 227	Stod	3 613
Mirošov	2 234	Nepomuk	3 696
Zbiroh	2 487	Blovice	4 170
Plasy	2 671	Horní Bříza	4 237
Spálené Poříčí	2 760	Bor	4 304
Hrádek	2 850	Nýrsko	4 930
Kaznějov	3 075	Třemošná	4 977
Staňkov	3 338	Horšovský Týn	4 986
5 000 - 9 999 obyvatel		10 000 - 99 999 obyvatel	
Město	Počet obyvatel	Město	Počet obyvatel
Holýšov	5 036	Sušice	11 146
Starý Plzenec	5 050	Domažlice	11 233
Kdyně	5 218	Tachov	12 706
Horažďovice	5 344	Rokycany	14 074
Planá	5 411	Klatovy	22 288

Dobřany	6 175	100 000 obyvatel a více	
Nýřany	7 002	Město	Počet obyvatel
Přeštice	7 113	Plzeň	170 936
Stříbro	7 701		

Zdroj: Historický lexikon obcí 1869-2011, Český statistický úřad (2018)

Příloha C: Věková struktura obyvatel a vypočítaný index stáří ve městech na území dnešního Plzeňského kraje za roky 1970 a 2017

1970				
0 - 1999 obyvatel				
Města	0-14	15-64	65 a více	Index stáří
Bělá nad Radbuzou	497	1 109	106	21%
Železná Ruda	352	918	93	26%
Kladruby	345	845	93	27%
Kašperské Hory	446	1 111	126	28%
Úterý	130	327	37	28%
Poběžovice	396	1 118	113	29%
Bezdrůžice	273	681	80	29%
Hartmanice	346	878	112	32%
Rejštejn	133	355	42	32%
Přimda	259	662	85	33%
Hostouň	289	745	100	35%
Všeruby	196	589	73	37%
Černošín	341	872	136	40%
Město Touškov	264	1 085	146	55%
Manětín	313	997	232	74%
Strážov	311	1 045	264	85%
Rabí	133	434	118	89%
Nalžovské Hory	348	1 152	337	97%
Měčín	249	941	259	104%
Mýto	274	1 055	311	114%
Kožlany	201	803	242	120%
Kasejovice	273	1 095	330	121%
2 000 - 4 999 obyvatel				
Města	0-14	15-64	65 a více	Index stáří
Holýšov	913	2921	285	31%
Horšovský Týn	1035	2715	302	29%
Kdyně	1018	3140	626	61%
Staňkov	637	2223	542	85%
Janovice nad Úhlavou	540	1536	250	46%
Nýrsko	1214	2952	328	27%
Plánice	372	1430	427	115%
Švihov	332	1301	379	114%
Starý Plzenec	750	2779	670	89%
Blovice	758	2496	497	66%
Dobřany	912	3511	546	60%
Nepomuk	559	1715	342	61%

Spálené Poříčí	480	1866	465	97%
Stod	803	2402	237	30%
Horní Bříza	501	1601	221	44%
Kaznějov	577	1788	216	37%
Kralovice	698	2009	374	54%
Plasy	541	1849	446	82%
Třemošná	760	2624	536	71%
Hrádek	746	1922	191	26%
Mirošov	348	1337	501	144%
Radnice	393	1371	300	76%
Zbiroh	421	1350	282	67%
Bor	979	2254	183	19%
Planá	1096	2889	266	24%
5 000 - 9 999 obyvatel				
Města	0-14	15-64	65 a více	Index stáří
Domažlice	1937	6059	1048	54%
Horažďovice	1370	3703	641	47%
Sušice	2004	6319	1175	59%
Přeštice	1184	3780	760	64%
Nýřany	1377	4104	710	52%
Stříbro	1734	4366	353	20%
Tachov	2361	5656	418	18%
10 000 - 99 999 obyvatel				
Města	0-14	15-64	65 a více	Index stáří
Klatovy	3937	12893	2257	57%
Rokycany	2747	8436	1402	51%
100 000 obyvatel a více				
Města	0-14	15-64	65 a více	Index stáří
Plzeň	28668	104695	20161	70%
2017				
0 - 1 999 obyvatel				
Města	0-14	15-64	65 a více	Index stáří
Rejštejn	45	156	53	118%
Úterý	80	299	93	116%
Rabí	80	307	110	138%
Bezručice	145	623	170	117%
Hartmanice	124	644	232	187%
Manětín	148	734	243	164%
Měčín	172	745	236	137%
Černošín	174	769	218	125%
Nalžovské Hory	147	737	279	190%
Kasejovice	180	817	285	158%

Hostouň	226	889	223	99%
Strážov	232	867	309	133%
Kožlany	211	933	288	136%
Všeruby	289	969	196	68%
Kašperské Hory	205	921	336	164%
Poběžovice	219	999	344	157%
Mýto	231	1 035	299	129%
Přimda	360	1008	214	59%
Kladruby	278	1043	266	96%
Železná Ruda	239	1120	271	113%
Plánice	227	1 101	323	142%
Švihov	258	1068	363	141%
Bělá nad Radbuzou	241	1161	337	140%
Radnice	232	1214	352	152%
2 000 - 4 999 obyvatel				
Města	0-14	15-64	65 a více	Index stáří
Město Touškov	400	1 390	386	97%
Janovice nad Úhlavou	418	1483	326	78%
Mirošov	310	1364	560	181%
Zbiroh	368	1645	474	129%
Plasy	378	1 733	560	148%
Spálené Poříčí	457	1761	542	119%
Hrádek	411	1837	602	146%
Kaznějov	475	1979	621	131%
Staňkov	518	2 148	672	130%
Kralovice	534	2312	651	122%
Stod	507	2359	747	147%
Nepomuk	587	2449	660	112%
Blovice	643	2 675	852	133%
Horní Bříza	628	2838	771	123%
Bor	710	2955	639	90%
Nýrsko	710	3321	899	127%
Třemošná	748	3 186	1043	139%
Horšovský Týn	718	3292	976	136%
5 000 - 9 999 obyvatel				
Města	0-14	15-64	65 a více	Index stáří
Holýšov	811	3 302	923	114%
Starý Plzenec	798	3288	964	121%
Kdyně	799	3347	1072	134%
Horažďovice	789	3376	1179	149%
Planá	849	3 573	989	116%
Dobřany	1111	3962	1102	99%

Nýřany	1087	4615	1300	120%
Přeštice	1006	4724	1383	137%
Stříbro	1089	5 211	1401	129%
10 000 - 99 999 obyvatel				
Města	0-14	15-64	65 a více	Index stáří
Sušice	1621	7 091	2434	150%
Domažlice	1793	7134	2306	129%
Tachov	1683	8630	2393	142%
Rokycany	2090	9259	2725	130%
Klatovy	3168	14 236	4884	154%
100 000 obyvatel a více				
Města	0-14	15-64	65 a více	Index stáří
Plzeň	25489	110213	35234	138%

Zdroj: Český statistický úřad (2018)

Příloha D: Počet obyvatel žijících na území dnešního Plzeňského celkem, a počet obyvatel žijících ve městech od roku 1950 do roku 2018

	1950	1961	1970	1980	1991	2001	2011	2018
Počet obyvatel celkem	528 878	549 905	550 514	567 930	558 307	550 720	570 420	580 816
Počet obyvatel ve městech	303 329	324 196	345 652	381 258	387 593	380 909	388 486	389 603

Zdroj: Český statistický úřad (2018b), Historický lexikon obcí 1869-2011 (2016)

Příloha E: Nárůst či pokles počtu obyvatel ve městech na území dnešního Plzeňského kraje za vybrané sledované roky, kterými jsou rok 1950 a rok 2018

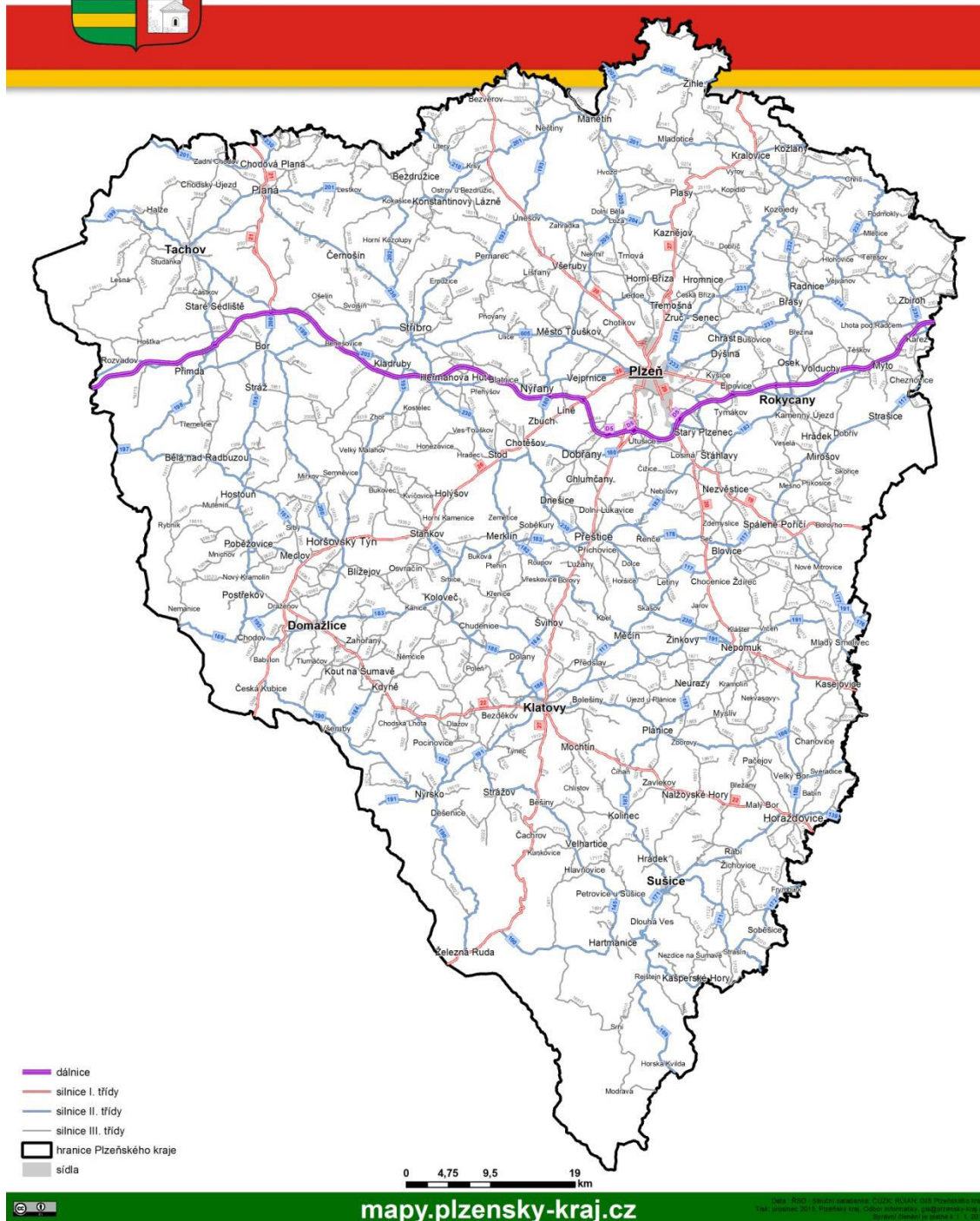
Město	1950	2018	I _{2018/1950}	Město	1950	2018	I _{2018/1950}
Tachov	4 843	12 706	262%	Blovice	3 576	4 170	117%
Hrádek	1 147	2 850	248%	Horažďovice	4 624	5 344	116%
Horní Bříza	1 752	4 237	242%	Nýrsko	4 390	4 930	112%
Holýšov	3 132	5 036	161%	Janovice nad Úhlavou	2 041	2 227	109%
Kaznějov	1 939	3 075	159%	Kožlany	1 411	1 432	101%
Nepomuk	2 331	3 696	159%	Plasy	2 783	2 671	96%
Všeruby	952	1 454	153%	Hostouň	1 401	1 338	96%
Rokycany	9 216	14 074	153%	Bezručice	983	938	95%
Přimda	1 038	1 582	152%	Staňkov	3 551	3 338	94%
Město Touškov	1 473	2 176	148%	Mýto	1 676	1 565	93%
Stříbro	5 280	7 701	146%	Úterý	509	472	93%
Bor	2 970	4 304	145%	Radnice	2 021	1 798	89%
Planá	3 779	5 411	143%	Poběžovice	1 775	1 562	88%
Přeštice	5 113	7 113	139%	Spálené Poříčí	3 203	2 760	86%
Třemošná	3 581	4 977	139%	Bělá nad Radbuzou	2 020	1 739	86%
Sušice	8 229	11 146	135%	Černošín	1 361	1 161	85%
Zbiroh	1 852	2 487	134%	Strážov	1 838	1 408	77%
Plzeň	127 447	170 936	134%	Kašperské Hory	2 023	1 462	72%
Horšovský Týn	3 805	4 986	131%	Švihov	2 340	1 689	72%
Kladruby	1 219	1 587	130%	Hartmanice	1 427	1 000	70%
Kdyně	4 025	5 218	130%	Manětín	1 753	1 125	64%
Klatovy	17 213	22 288	129%	Plánice	2 610	1 651	63%
Nýřany	5 424	7 002	129%	Měčín	1 845	1 153	62%
Kralovice	2 718	3 497	129%	Železná Ruda	2 715	1 630	60%
Dobřany	4 859	6 175	127%	Kasejovice	2 159	1 282	59%
Stod	2 854	3 613	127%	Rabí	857	497	58%
Domažlice	8 995	11 233	125%	Nalžovské Hory	2 298	1 163	51%
Mirošov	1 826	2 234	122%	Rejštejn	977	254	26%
Starý Plzenec	4 150	5 050	122%				

Zdroj: vlastní výpočet z dat Českého statistického úřadu (2018), a Historického lexikonu obcí 1869-2011 (2016)

Příloha F: Silniční síť na území Plzeňského kraje

Plzeňský kraj Silniční síť

Zdroj: geoportal.plzensky-kraj.cz

Příloha G: Podnikatelské subjekty podle převažující činnosti ve městech Tachov, Kožlany a Rejštejn, k 31. 12. 2017

Rejštejn	
Podniky se zjištěnou aktivitou	41
Zemědělství, lesnictví rybářství	14
Průmysl celkem	5
Stavebnictví	2
Velkoobchod a maloobchod	5
Doprava a skladování	2
Ubytování, stravování a pohostinství	6
Informační a komunikační činnosti	1
Činnosti v oblasti nemovitostí	1
Profesní, vědecké a technické činnosti	3
Veřejná správa a obrana	1
Ostatní činnosti	1
Kožlany	
Podniky se zjištěnou aktivitou	161
Zemědělství, lesnictví rybářství	28
Průmysl celkem	30
Stavebnictví	26
Velkoobchod a maloobchod	28
Doprava a skladování	4
Ubytování, stravování a pohostinství	12
Informační a komunikační činnosti	1
Činnosti v oblasti nemovitostí	1
Profesní, vědecké a technické činnosti	12
Veřejná správa a obrana	2
Vzdělávání	2
Zdravotní a sociální péče	2
Kulturní, zábavní a rekreační činnost	2
Ostatní činnosti	11
Tachov	
Podniky se zjištěnou aktivitou	1419
Zemědělství, lesnictví rybářství	83
Průmysl celkem	231
Stavebnictví	132
Velkoobchod a maloobchod	248
Doprava a skladování	70
Ubytování, stravování a pohostinství	105
Informační a komunikační činnosti	26
Peněžnictví a pojišťovnictví	14

Činnosti v oblasti nemovitostí	33
Profesní, vědecké a technické činnosti	175
Administrativní a podpůrné činnosti	31
Veřejná správa a obrana	3
Vzdělávání	32
Zdravotní a sociální péče	43
Kulturní, zábavní a rekreační činnost	32
Ostatní činnosti	141

Zdroj: Český statistický úřad (2017)

Abstrakt

SLÁDKOVÁ, Tereza. *Změny v městském osídlení v Plzeňském kraji od roku 1950 až do současnosti a jejich příčiny a důsledky*. Plzeň, 2018. Bakalářská práce. Západočeská univerzita v Plzni. Fakulta ekonomická.

Klíčová slova: Plzeňský kraj, město, obyvatelstvo, urbanizace

Bakalářská práce se zaměřuje na změny v městském osídlení v Plzeňském kraji od roku 1950 až do současnosti a jejich příčinami a důsledky. Města jsou řazena do určitých velikostních skupin, kdy se s nimi dále pracuje podrobněji. Zkoumá se početní vývoj měst v daných velikostních skupinách a vývoj počtu obyvatel. Města a obyvatelé v nich žijících prošla za období, které je dlouhé necelých 70 let mnoha změnami. U obyvatelstva je pomocí indexu stáří zjištěno, v jakých městech stárne obyvatelstvo více a proč. Na konci práce jsou vybrána tři města, která byla rozebrána podrobněji.

Abstract

SLÁDKOVÁ, Tereza. Urban settlement changes of the Pilsen region from 1950 until now, their causes and consequences. Pilsen, 2018. Bachelor thesis. University of West Bohemia. Faculty of Economics.

Key words: Pilsen region, town, population, urbanization

The Bachelor thesis is focused on changes of urban settlement of the Pilsen region from 1950 until now, their causes and consequences. The towns are divided into specific size groups in which they're described in more details. It is being explored urban development in given size groups and the population growth development. Towns and population have been changed a lot during the time period of almost seventy years. There's used the age index to find out in which cities the population is getting older and why. At the end of the thesis there is focus on three selected cities to get into more details.